

Vergaderjaar 2016–2017

34 730 A

**Wijziging van de begrotingsstaat van het
Infrastructuurfonds voor het jaar 2017
(wijziging samenhangende met de
Voorjaarsnota)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOR- STEL	2
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	3
1.	Leeswijzer	3
2.	De producten	4
2.1	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmuta- ties	4
2.2	De productartikelen	6
2.3	Bijlagen	24
	A. Verdiepingsbijlage	24
	B. Projectoverzichten	35

A. ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2017 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van het Infrastructuurfonds.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Infrastructuur en Milieu,
M.H. Schultz van Haegen-Maas Geesteranus

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Leeswijzer

Algemeen

De opzet en structuur van de onderliggende suppletoire begroting voor het Infrastructuurfonds is gebaseerd op de rijksbegrotingsvoorschriften van het Ministerie van Financiën.

Naar aanleiding van de aanbevelingen van de BOR zijn in de rijksbegrotingsvoorschriften 2017 uniforme ondergrenzen opgenomen, welke worden gehanteerd bij het toelichten van begrotingsmutaties op het niveau van artikelonderdeel. Op basis van de motie van de leden Van Helvert en Van Veldhoven (Kamerstukken II 2015–2016 34 475 XII, nr. 12) worden bij alle begrotingsartikelen op het Infrastructuurfonds en Deltafonds groter dan € 1 miljard de begrotingsmutaties boven de € 5 miljoen toegelicht. Dit heeft als praktische uitwerking dat bij de artikelen tussen de € 200 miljoen en € 1 miljard de ondergrens voor technische mutaties ook neerwaarts is bijgesteld. Voor beleidsmatige mutaties was er bij de artikelen van deze omvang reeds sprake van een ondergrens van € 5 miljoen. De norm voor het toelichten van de begrotingsmutaties op het niveau van artikelonderdeel is als volgt:

Norm bij te verklaren verschillen

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	5
=> 1000	5	5

Mede naar aanleiding van overleg met uw Kamer zijn in aanvulling op deze regelgeving voor dit fonds de onderstaande punten verwerkt voor de eerste suppletoire begroting:

- Het opnemen van gedetailleerde projectinformatie in de suppletoire begrotingen conform begroting en jaarverslag (brief van 4 november 2009 naar aanleiding van toezegging verbetering informatievoorziening bij WGO van 24 juni 2009);
- Het inzicht in de budgetten van de planuitwerkingen- en verkenningen programma's wordt vergroot door begrotingsmutaties expliciet in de MIRT tabellen zichtbaar te maken op projectniveau (toezegging WGO van 22 juni 2011);
- Mutaties op de beschikbare budgetten worden in de (niet voorgeschreven) Verdiepingsbijlage op artikelonderdeel niveau voor de volledige looptijd tot en met 2028 inzichtelijk gemaakt (in lijn met groeiparaagraaf uit de begroting IenM voor 2013).

Opbouw

Dit wetsvoorstel kent een opbouw waarbij afhankelijk van de informatievraag- en behoefte verder kan worden ingezoomd. Deze verdiepingsslag is als volgt opgebouwd.

1. Allereerst is de begroting(wet)staat voor het Infrastructuurfonds voor het jaar 2017 opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties die op artikelniveau in de verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen worden voorgesteld.

2. Daarna is eerst op hoofdlijnen (paragraaf 2.1) inzicht verstrekt in de belangrijkste budgettaire voorstellen die leiden tot wijziging van de begroting. Hiermee kan snel een indruk worden verkregen van de inhoud van dit wetsvoorstel.
3. Via de artikelgewijze toelichting (paragraaf 2.2) worden alle beleidsmatig relevante mutaties op het niveau van het artikelonderdeel zichtbaar gemaakt, en waar zinvol en relevant, ook toegelicht. Dit rekening houdend met de norm zoals hierboven is aangegeven.
4. Als onderdeel van de artikelgewijze toelichting is in de verdiepingsbijlage (paragraaf 2.3 deel A) door middel van een meerjarige mutatietafel op artikelonderdeelniveau de aansluiting gemaakt tussen de vorige stand van de begroting en de nu voorgestelde stand. Dit voor de volledige looptijd van het fonds.
5. Tenslotte zijn in de verdiepingsbijlage (paragraaf 2.3 deel B) van dit wetsvoorstel de MIRT projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de verkenningen en planuitwerking programma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt. Deze MIRT- tabellen zijn in ieder geval voorzien van toelichtingen indien sprake is:
  - van een wijziging (anders dan door de verwerking van prijsbijstelling) in het taakstellend projectbudget groter dan 10% of meer dan € 10 miljoen;
  - van een wijziging groter dan 1 jaar in de oplevering van het project.

2. De producten

Dit wetsvoorstel sluit aan bij de Voorjaarsnota 2017 van het Ministerie van Financiën en bevat alleen begrotingsmutaties die betrekking hebben op de uitvoering van reeds ingezet beleid.

De mutaties zijn hieronder in tabelvorm weergegeven en toegelicht.

De budgettaire gevolgen van de begrotingsmutaties zijn verder onder 2.2 op de productartikelen zichtbaar gemaakt.

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

Mutaties 1e suppletoire begroting 2017 (in € mln.)

	Art.	Uitgaven	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2017		5.878,3	5.878,3
Stand vastgestelde begroting 2017		5.878,3	5.878,3
Belangrijkste suppletoire mutaties			
Kaderrelevante mutaties			
1. Saldo 2016	18		550,8
Verwerking saldo 2016 op de artikelen	alle	579,1	28,3
2. Kasschuif Infrastructuurfonds	18	- 250,0	- 250,0
3. Overboekingen naar PF/GF/BCF:			
– Beter Benutten	12/13	- 47,4	- 47,4
– Regionet	13	- 5,5	- 5,5
– A58 Aansluiting Goes	12	- 4,5	- 4,5
– Overig	13	- 3,4	- 3,4
4. Eenvoudig Beter	18	- 53,8	- 53,8
Afrekening ProRail vierde kwartaal			
5. 2016	13/17	51,9	51,9
Afoming eigen vermogen			
6. Rijkswaterstaat	18	32,5	32,5
7. Overboekingen naar BDU:			
– Beter Benutten	12	- 13,7	- 13,7
– OV-SAAL middellange termijn	13	- 7,5	- 7,5
– Regionet	13	- 5,5	- 5,5
– Overig	13	0,0	0,0
8. Beter Benutten – ITS	12	- 12,9	- 12,9
9. Bijdragen derden	12/15/17	8,0	8,0

		Art.	Uitgaven	Ontvangsten
10.	NS Sociale Veiligheid	13	- 5,7	- 5,7
	Overige mutaties	alle	- 0,6	- 0,6
Stand 1e suppletoire begroting 2017			6.139	6.139

Toelichting

1. Saldo 2016

De begroting van het Infrastructuurfonds vertoont over het jaar 2016 een voordelig saldo van circa € 550,8 miljoen. Dit saldo wordt gevormd door de saldering van de in dat jaar gerealiseerde uitgaven en ontvangsten. Het voordelig saldo wordt in 2017 als verhoging van de ontvangsten geboekt op het artikelonderdeel 18.10 Saldo van de afgesloten rekeningen. In dit wetsvoorstel is naast deze ontvangstenverhoging ook het volledige voordelig saldo op de juiste uitgaven- en ontvangstenartikelen (producten) begrotingstechnisch verwerkt.

2. Kasschuif Infrastructuurfonds

Via het generale beeld is een kasschuif van € 250 miljoen van 2017 naar 2018 (€ 60 miljoen) en 2019 (€ 190 miljoen) op het Infrastructuurfonds verwerkt. De kasschuif is in de 1e suppletoire begroting op artikel 18 verwerkt en zal in de ontwerpbegroting 2018, als de totale programmering wordt geactualiseerd, over de artikelen worden verdeeld.

3. Overboekingen naar Provinciefonds, Gemeentefonds en BTW-compensatiefonds

Dit betreft overboekingen naar het Provinciefonds, het Gemeentefonds en het BTW-compensatiefonds in het kader van het programma Beter Benutten (- € 47,4 miljoen), Regionet (- € 5,5 miljoen), A58 Aansluiting Goes (- € 4,5 miljoen) en overige overboekingen (- € 3,4 miljoen).

4. Eenvoudig Beter

Bij Ontwerpbegroting 2017 zijn op het Infrastructuurfonds en Deltafonds middelen vrijgemaakt voor Eenvoudig Beter. De vrijgemaakte middelen staan gereserveerd op artikelonderdeel 18.16 Reservering Omgevingswet van het Infrastructuurfonds en worden tranchegewijs naar Hoofdstuk XII overgeheveld waar de uitgaven voor de stelselherziening van het omgevingsrecht worden verantwoord. Bij de Voorjaarsnota wordt € 97,1 miljoen overgeheveld naar de begroting Hoofdstuk XII, waarvan € 53,8 miljoen in 2017.

5. Afrekening ProRail vierde kwartaal 2016

ProRail ontvangt voor de in uitvoering zijnde aanlegprojecten ieder kwartaal voorschotten. Deze voorschotten worden het daaropvolgende kwartaal per project afgerekend op basis van de werkelijke gemaakte kosten. De technische afrekening over het vierde kwartaal van 2016 van te hoog bevoorschotte projecten aan ProRail bedraagt € 51,9 miljoen.

6. Afroaming eigen vermogen Rijkswaterstaat

Het eigen vermogen van een baten-lastenagentschap is via de Regeling agentschappen gebonden aan een maximumomvang van 5 procent van de gemiddelde jaaromzet, berekend over de laatste drie jaar. De maximale

omvang van het eigen vermogen wordt door Rijkswaterstaat met € 32,5 miljoen overschreden. Conform de regeling agentschappen wordt het surplus eigen vermogen uiterlijk bij de eerstvolgende supplettoire begrotingswet afgedragen aan de eigenaar (IenM). Voor het surplus eigen vermogen van Rijkswaterstaat geldt dat – in lijn met het zwaartepunt van de herkomst – deze middelen vooralsnog toegevoegd worden aan het kader van het Infrastructuurfonds.

7. Overboekingen naar BDU

Dit betreft overboekingen naar de BDU in het kader van het programma Beter Benutten (– € 13,7 miljoen), OV-SAAL middellange termijn (– € 7,5 miljoen), Regionet (– € 5,5 miljoen) en overige overboekingen (– € 0,0 miljoen).

8. Beter Benutten – ITS

In de brief van 21 november 2016 (Kamerstukken II, 34 550 A, nr. 19) over de Voortgang MIRT is de Tweede Kamer in het kader van het vervolgprogramma Beter Benutten geïnformeerd over het innovatiepartnership Talking Traffic waarin onderdelen als Reisinformatiediensten, Data Ontsluiting en C-ITS worden uitgevoerd. De IenM-middelen zijn beschikbaar op het Infrastructuurfonds. De verantwoording van deze uitgaven vindt plaats op de begroting HXII. Bij de Voorjaarsnota wordt € 30,1 miljoen overgeheveld naar de begroting Hoofdstuk XII, waarvan € 12,9 miljoen in 2017.

9. Bijdragen derden

Deze post bestaat uit diverse bijdragen van derden. De belangrijkste bijdragen zijn:

- Regionale bijdragen voor wegenprojecten: N65 Vught – Haaren (€ 51,1 miljoen, waarvan € 3,5 miljoen in 2017), N50 Ens – Emmeloord (€ 4,4 miljoen), A73 Venlo (€ 1,6 miljoen), Beter Benutten (€ 8,2 miljoen, waarvan € 3,6 miljoen in 2017).
- Regionale bijdragen voor vaarwegenprojecten: Verruiming Twentekanaal, fase 2 (€ 6,4 miljoen, waarvan € 0,4 miljoen in 2017) en Beter Benutten (– € 2,4 miljoen).
- ERTMS heeft een aantal subsidies toegekend gekregen vanuit het EU-fonds Connecting Europe Facility for Transport (CEF Transport). In totaal wordt € 28,9 miljoen ontvangen, waarvan € 2,7 miljoen in 2017. Deze ontvangsten worden toegevoegd aan het ERTMS budget.

10. NS Sociale Veiligheid

Op de begroting Hoofdstuk XII worden uitgaven verantwoord om de sociale veiligheid op en rond het spoor van zowel NS-personeel als reizigers te vergroten. Hiertoe wordt € 9,3 miljoen overgeheveld naar de begroting Hoofdstuk XII, waarvan € 5,7 miljoen in 2017.

2.2 De productartikelen

Hieronder worden alle beleidsmatig relevante mutaties op het niveau van het artikelonderdeel zichtbaar gemaakt, en waar zinvol en relevant, ook toegelicht (zie leeswijzer). In de verdiepingsbijlage is een meerjarige mutatietabel opgenomen op artikelonderdeelniveau met daarbij de aansluiting tussen de vorige stand van de begroting en de nu voorgestelde stand. Dit voor de volledige looptijd van het fonds.

Artikel 12 Hoofdwegennet

Budgettaire gevolgen van uitvoering: Eerste Suppletoire Begroting 2017 (Bedragen x € 1.000)

12 Hoofdwegennet	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2018	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021
	(1)	(2)	(3)=(1+2)	(4)	(5)=(3+4)				
Verplichtingen	3.286.674	10.000	3.296.674	90.737	3.387.411	- 54.190	- 1.229	76.604	493.839
Uitgaven	2.355.030	10.000	2.365.030	146.343	2.511.373	- 1.654	- 9.135	- 5.074	9.544
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>				<i>94%</i>				
<i>12.01 Verkeersmanagement</i>	<i>3.638</i>	<i>0</i>	<i>3.638</i>	<i>0</i>	<i>3.638</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS</i>	<i>3.638</i>	<i>0</i>	<i>3.638</i>	<i>0</i>	<i>3.638</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>12.02 Beheer, onderhoud en vervanging</i>	<i>609.164</i>	<i>0</i>	<i>609.164</i>	<i>- 18.546</i>	<i>590.618</i>	<i>350</i>	<i>2.662</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>12.02.01 Beheer en onderhoud</i>	<i>524.863</i>	<i>0</i>	<i>524.863</i>	<i>- 1.900</i>	<i>522.963</i>	<i>350</i>	<i>2.662</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS</i>	<i>524.863</i>	<i>0</i>	<i>524.863</i>	<i>- 1.900</i>	<i>522.963</i>	<i>350</i>	<i>2.662</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>12.02.04 Vervanging</i>	<i>84.301</i>	<i>0</i>	<i>84.301</i>	<i>- 16.646</i>	<i>67.655</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>12.03 Aanleg</i>	<i>631.536</i>	<i>10.000</i>	<i>641.536</i>	<i>118.742</i>	<i>760.278</i>	<i>- 488</i>	<i>- 8.229</i>	<i>- 4.565</i>	<i>9.518</i>
<i>12.03.01 Realisatie</i>	<i>619.413</i>	<i>0</i>	<i>619.413</i>	<i>56.210</i>	<i>675.623</i>	<i>15.002</i>	<i>4.837</i>	<i>5.671</i>	<i>0</i>
<i>- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS</i>	<i>30.280</i>	<i>0</i>	<i>30.280</i>	<i>120</i>	<i>30.400</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>12.03.02 Verkenningen en planuitwerkingen</i>	<i>12.123</i>	<i>10.000</i>	<i>22.123</i>	<i>62.532</i>	<i>84.655</i>	<i>- 15.490</i>	<i>- 13.066</i>	<i>- 10.236</i>	<i>9.518</i>
<i>- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS</i>	<i>12.052</i>	<i>0</i>	<i>12.052</i>	<i>- 850</i>	<i>11.202</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>12.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS</i>	<i>561.811</i>	<i>0</i>	<i>561.811</i>	<i>47.644</i>	<i>609.455</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>12.06 Netwerkgebonden kosten HWN</i>	<i>548.881</i>	<i>0</i>	<i>548.881</i>	<i>- 1.497</i>	<i>547.384</i>	<i>- 516</i>	<i>- 568</i>	<i>- 509</i>	<i>26</i>
<i>12.06.01 Apparaatskosten RWS</i>	<i>441.387</i>	<i>0</i>	<i>441.387</i>	<i>77</i>	<i>441.464</i>	<i>77</i>	<i>26</i>	<i>26</i>	<i>26</i>
<i>- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS</i>	<i>441.387</i>	<i>0</i>	<i>441.387</i>	<i>77</i>	<i>441.464</i>	<i>77</i>	<i>26</i>	<i>26</i>	<i>26</i>
<i>12.06.02 Overige netwerkgebonden kosten</i>	<i>107.494</i>	<i>0</i>	<i>107.494</i>	<i>- 1.574</i>	<i>105.920</i>	<i>- 593</i>	<i>- 594</i>	<i>- 535</i>	<i>0</i>
<i>- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS</i>	<i>93.294</i>	<i>0</i>	<i>93.294</i>	<i>- 1.574</i>	<i>91.720</i>	<i>- 593</i>	<i>- 594</i>	<i>- 535</i>	<i>0</i>
<i>12.07 Investeringsruimte</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Ontvangsten	126.245	0	126.245	13.019	139.264	4.547	0	0	9.518
12.09.01 Ontvangsten	126.245	0	126.245	13.019	139.264	4.547	0	0	9.518
12.09.02 Topopgave	0	0	0	0	0	0	0	0	0

12.02 Beheer, onderhoud en vervanging

De verlaging van dit artikelonderdeel bij Voorjaarsnota met € 18,5 miljoen is het gevolg van de verwerking van het saldo 2016 (- € 16,6 miljoen), een overboeking in het kader van het programma Beter Benutten (- € 1,4 miljoen) en overige mutaties (- € 0,5 miljoen).

Saldo 2016

De begrotingstand in 2017 wordt met € 16,6 miljoen verlaagd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 16,6 miljoen meer aan dit artikelonderdeel is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verlaging in 2017 nodig.

Programma Beter Benutten

Het restant van € 2,7 miljoen (waarvan € 1,4 miljoen in 2017 en 2018) op diverse Beter Benutten maatregelen wordt terug geboekt naar het programmabudget Beter Benutten op artikelonderdeel 12.03 Aanleg. Het gaat om maatregelen met betrekking tot Groene Golf team – APK check, aansluiting A2 Nieuwegein, incidentmanagement en Mobiliteitsmanagement «soepel door de MRA». Daarnaast wordt in totaal € 7,1 miljoen in 2018 en 2019 vanuit Beter Benutten overgeboekt naar Beheer, onderhoud en vervanging voor areaalgroei als gevolg van areaalgroei Beter Benutten maatregelen.

12.03 Aanleg

Op dit artikelonderdeel vinden bij Voorjaarsnota in grote lijnen zeven mutaties plaats die per saldo leiden tot een verhoging van € 118,7 miljoen. Verhogingen als gevolg van de verwerking van het saldo 2016 (€ 161,3 miljoen), bijdragen van derden (€ 10,0 miljoen) en de gewijzigde bestuurlijke afspraken A15 Papendrecht-Sliedrecht (€ 2,5 miljoen). Hiertegenover staan verlagingen als gevolg van overboekingen in het kader van het programma Beter Benutten (– € 50,4 miljoen), een overboeking naar het Gemeentefonds / BTW-Compensatiefonds voor de A58 Aansluiting Goes (– € 4,5 miljoen) en overige mutaties (– € 0,2 miljoen).

Saldo 2016

De begrotingstand in 2017 wordt met € 161,3 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 161,3 miljoen minder aan de projecten van dit artikelonderdeel is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verhoging in 2017 nodig.

Bijdragen derden

Deze post bestaat uit de bijdragen van derden aan diverse projecten. De belangrijkste bijdragen zijn:

- N65 Vught – Haaren: In 2016 is de bestuursovereenkomst getekend. Vanuit de regio (provincie Noord Brabant, gemeente Vught, gemeente Haaren, gemeente 's-Hertogenbosch) wordt € 51,1 miljoen aan het project bijgedragen waarvan € 3,5 miljoen in 2017.
- N50 Ens- Emmeloord: Voor het verleggen van kabels en leidingen draagt de provincie Flevoland € 4,4 miljoen bij aan het project.
- A73 Venlo: Neerwaartse bijstelling van de ontvangstenraming met € 1,6 miljoen.
- Beter Benutten: Voor Beter Benutten maatregelen wordt er € 8,2 miljoen bijgedragen door regionale overheden waarvan € 3,6 miljoen in 2017.

A15 Papendrecht-Sliedrecht

In 2016 is tussen de provincie Zuid-Holland, de Drechtsteden en IenM bestuurlijk afgesproken om de Rijksweg A15 tussen Papendrecht en Sliedrecht te verbreden met een permanente derde rijstrook. De bijdrage vanuit de regio wordt in 2017 ontvangen.

Programma Beter Benutten

In het kader van het programma Beter Benutten wordt dit artikelonderdeel in 2017 met € 50,4 miljoen verlaagd, te weten:

1. Een overboeking naar de BDU (€ 13,7 miljoen) en diverse overboekingen naar het Provinciefonds, het Gemeentefonds en het BTW-compensatiefonds (€ 22,0 miljoen).
2. Een overboeking naar de begroting Hoofdstuk XII artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid ten behoeve van Intelligente Transport Systemen (€ 30,1 miljoen, waarvan € 12,9 miljoen in 2017).
3. Een overboeking naar de begroting Hoofdstuk XII artikel 98 Apparaatsuitgaven Kerndepartement (€ 4,6 miljoen, waarvan € 3,1 miljoen in 2017)
4. Een overboeking vanuit artikelonderdeel 12.02 Beheer, Onderhoud en Vervanging van € 1,4 miljoen.

Gemeentefonds / BTW compensatiefonds: A58 Aansluiting Goes

Voor de aansluiting Goes op de A58 draagt lenM in totaal € 9,0 miljoen bij, waarvan € 4,5 miljoen in 2017 (€ 50%). Het BTW-deel hiervan is overgeboekt naar het BTW-compensatiefonds.

12.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS

Op dit artikelonderdeel vinden bij Voorjaarsnota in grote lijnen twee mutaties plaats die per saldo leiden tot een verhoging van € 47,6 miljoen. Een verhoging als gevolg van de verwerking van het saldo 2016 (€ 48,0 miljoen) met daartegenover een verlaging als gevolg van overige mutaties (– € 0,4 miljoen).

Saldo 2016

De begrotingstand in 2016 wordt met € 48,0 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 14,4 miljoen minder aan de projecten van dit artikelonderdeel is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verhoging in 2017 nodig.

12.09 Ontvangsten

De verhoging van dit artikelonderdeel bij Voorjaarsnota met € 13,0 miljoen is het gevolg van bijdragen derden (€ 10,0 miljoen), de gewijzigde bestuurlijke afspraken A15 Papendrecht-Sliedrecht (€ 2,5 miljoen) en overige mutaties (€ 0,5 miljoen).

Bijdragen derden

Deze post bestaat uit de bijdragen van derden aan diverse projecten. De belangrijkste bijdragen zijn:

- N65 Vught – Haaren: In 2016 is de bestuursovereenkomst getekend. Vanuit de regio (provincie Noord Brabant, gemeente Vught, gemeente Haaren, gemeente 's-Hertogenbosch) wordt € 51,1 miljoen aan het project bijgedragen waarvan € 3,5 miljoen in 2017.
- N50 Ens- Emmeloord: Voor het verleggen van kabels en leidingen draagt de provincie Flevoland € 4,4 miljoen bij aan het project.
- A73 Venlo: Neerwaartse bijstelling van de ontvangstenraming met € 1,6 miljoen.
- Beter Benutten: Voor Beter Benutten maatregelen wordt er € 8,2 miljoen bijgedragen door regionale overheden waarvan € 3,6 miljoen in 2017.

A15 Papendrecht-Sliedrecht

In 2016 is tussen de provincie Zuid-Holland, de Drechtsteden en IenM bestuurlijk afgesproken om de Rijksweg A15 tussen Papendrecht en Sliedrecht te verbreden met een permanente derde rijstrook. De bijdrage vanuit de regio wordt in 2017 ontvangen.

Verplichtingen

Op de verplichtingen vinden bij Voorjaarsnota in grote lijnen drie mutaties plaats die per saldo leiden tot een verhoging van € 90,7 miljoen. Een verhoging als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016 (€ 812,2 miljoen) met daartegenover verlagingen als gevolg van per saldo negatieve bijstellingen op diverse projecten om aan te sluiten bij de actuele projectplanningen en uitgavenramingen (– € 678,4 miljoen) en overige mutaties (– € 43,1 miljoen).

De per saldo negatieve bijstellingen hebben met name betrekking op de volgende projecten:

- A7 Zuidelijke Ringweg Groningen, fase 2 (– € 182,2 miljoen);
- A1/A6/A9 Schiphol-Amsterdam-Almere (deeltraject A1/A6) (– € 244,3 miljoen);
- ZSM 1+2 (spoedwet wegverbreding) (– € 97,3 miljoen);
- A10 Knooppunten De Nieuwe Meer en Amstel (– € 56,8 miljoen);
- Beheer onderhoud en vervanging (– € 47,0 miljoen);
- N33 Assen-Zuidbroek (– € 31,0 miljoen);
- Kleine projecten/afroning projecten (– € 27,1 miljoen);
- Diverse mutaties (€ 7,3 miljoen)

Artikel 13 Spoorwegen

Budgettaire gevolgen van uitvoering: Eerste Supplettoire Begroting 2017 (Bedragen x € 1.000)

13 Spoorwegen	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand vastgestelde begroting	Mutaties 1e supplettoire begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutatie 2018	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021
	(1)	(2)	(3)=(1+2)	(4)	(5)=(3+4)				
Verplichtingen	2.021.156	– 10.000	2.011.156	758.803	2.769.959	– 13.157	51.191	29.014	– 33.493
Uitgaven	2.228.915	– 10.000	2.218.915	234.853	2.453.768	– 6.163	– 558	– 2.004	– 710
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>				<i>100%</i>				
<i>13.02 Beheer, onderhoud en vervanging</i>	<i>1.245.661</i>	<i>0</i>	<i>1.245.661</i>	<i>30.954</i>	<i>1.276.615</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>13.03 Aanleg</i>	<i>735.505</i>	<i>0</i>	<i>735.505</i>	<i>187.567</i>	<i>923.072</i>	<i>– 2.118</i>	<i>– 513</i>	<i>– 659</i>	<i>– 710</i>
<i>13.03.01 Realisatieprogramma personenvervoer</i>	<i>556.087</i>	<i>0</i>	<i>556.087</i>	<i>163.516</i>	<i>719.603</i>	<i>15.541</i>	<i>24.907</i>	<i>23.792</i>	<i>12.633</i>
<i>13.03.02 Realisatieprogramma goederenvervoer</i>	<i>50.097</i>	<i>0</i>	<i>50.097</i>	<i>9.444</i>	<i>59.541</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>13.03.04 Verk. en planuitw. personenvervoer</i>	<i>126.178</i>	<i>0</i>	<i>126.178</i>	<i>5.807</i>	<i>131.985</i>	<i>– 17.659</i>	<i>– 25.420</i>	<i>– 24.451</i>	<i>– 13.343</i>
<i>13.03.05 Verk. en planuitw. goederenvervoer</i>	<i>3.143</i>	<i>0</i>	<i>3.143</i>	<i>8.800</i>	<i>11.943</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>13.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS</i>	<i>158.806</i>	<i>0</i>	<i>158.806</i>	<i>34.752</i>	<i>193.558</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>13.07 Rente en aflossing</i>	<i>48.362</i>	<i>0</i>	<i>48.362</i>	<i>– 31.765</i>	<i>16.597</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>13.08 Investeringsruimte</i>	<i>40.581</i>	<i>– 10.000</i>	<i>30.581</i>	<i>13.345</i>	<i>43.926</i>	<i>– 4.045</i>	<i>– 45</i>	<i>– 1.345</i>	<i>0</i>
<i>13.08.01 Programmaruimte</i>	<i>40.581</i>	<i>– 10.000</i>	<i>30.581</i>	<i>13.345</i>	<i>43.926</i>	<i>– 4.045</i>	<i>– 45</i>	<i>– 1.345</i>	<i>0</i>
<i>13.08.02 Beleidsruimte</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>13.09 Ontvangsten</i>	<i>185.262</i>	<i>0</i>	<i>185.262</i>	<i>63.777</i>	<i>249.039</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

13.02 Beheer, onderhoud en vervanging

Op dit artikelonderdeel vinden bij Voorjaarsnota in grote lijnen drie mutaties plaats die per saldo leiden tot een verhoging van € 31,0 miljoen. Verhogingen als gevolg van de rente en aflossing ProRail (€ 31,8 miljoen en de verwerking van het saldo 2016 (€ 3,4 miljoen) met daartegenover een verlaging als gevolg van een BOV bijdrage aan Zwolle-Herfte (– € 4,2 miljoen).

Rente en aflossing ProRail

ProRail heeft in het verleden vanuit artikelonderdeel 13.02 Beheer, onderhoud en vervanging een toevoeging gekregen voor de aflossing van een lening. ProRail heeft de aflossing van de lening zelf kunnen opvangen. Het hiervoor gereserveerde bedrag vloeit terug naar beheer, onderhoud en vervanging op artikel 13 Spoorwegen.

Saldo 2016

De begrotingstand in 2016 wordt met € 3,4 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 3,4 miljoen minder aan dit artikelonderdeel is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verhoging in 2017 nodig.

BOV bijdrage Zwolle-Herfte

In verband met de sanering van enkele wissels bij het project Zwolle-Herfte wordt € 4,2 miljoen overgeheveld van artikelonderdeel 13.02 Beheer, onderhoud en vervanging naar het projectbudget van Zwolle-Herfte op artikelonderdeel 13.03 Aanleg.

13.03 Aanleg

Op dit artikelonderdeel vinden bij Voorjaarsnota in grote lijnen acht mutaties plaats die per saldo leiden tot een verhoging van € 187,6 miljoen. Verhogingen als gevolg van de verwerking van het saldo 2016 (€ 179,9 miljoen), de afrekening ProRail vierde kwartaal 2016 (€ 48,9 miljoen), een BOV bijdrage aan Zwolle-Herfte (€ 4,2 miljoen) en een kasschuif ten behoeve van NS Sociale Veiligheid (€ 3,6 miljoen). Hiertegenover staan verlagingen als gevolg van overboekingen, en een kasschuif ten behoeve van de intercity Dordrecht-Breda (– € 2,0 miljoen).

Saldo 2016

De begrotingstand in 2016 wordt met € 179,9 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 179,9 miljoen minder aan dit artikelonderdeel is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verhoging in 2017 nodig.

Afrekening ProRail vierde kwartaal 2016

ProRail ontvangt voor de in uitvoering zijnde aanlegprojecten ieder kwartaal voorschotten. Deze voorschotten worden het daaropvolgende kwartaal per project afgerekend op basis van de werkelijke gemaakte kosten. De technische afrekening over het vierde kwartaal van 2016 van te

hoog bevoorschotte projecten aan ProRail bedraagt € 48,9 miljoen op artikelonderdeel 13.03 Aanleg.

BOV bijdrage Zwolle-Herfte

In verband met de sanering van enkele wissels bij het project Zwolle-Herfte wordt € 4,2 miljoen overgeheveld van artikelonderdeel 13.02 Beheer, onderhoud en vervanging naar het projectbudget van Zwolle-Herfte op artikelonderdeel 13.03 Aanleg.

NS Sociale veiligheid

Op de begroting Hoofdstuk XII worden uitgaven verantwoord om de sociale veiligheid op en rond het spoor van zowel NS-personeel als reizigers te vergroten. Hiertoe wordt € 9,3 miljoen overgeheveld naar de begroting Hoofdstuk XII, waarvan € 5,7 miljoen in 2017. Om de middelen in de juiste jaren over te hevelen naar de begroting HXII vindt op de artikelonderdeel 13.03 Aanleg een kasschuif van 2018 naar 2017 plaats (€ 3,6 miljoen).

13.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS

De begrotingstand in 2017 wordt met € 34,8 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 34,8 miljoen minder aan dit artikelonderdeel is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verlaging in 2017 nodig.

13.07 Rente en aflossing

De verlaging van dit artikelonderdeel bij Voorjaarsnota met € 31,8 miljoen is het gevolg van de rente en aflossing ProRail.

Rente en aflossing ProRail

ProRail heeft in het verleden vanuit artikelonderdeel 13.02 Beheer, onderhoud en vervanging een toevoeging gekregen voor de aflossing van een lening. ProRail heeft de aflossing van de lening zelf kunnen opvangen. Het hiervoor gereserveerde bedrag vloeit terug naar beheer, onderhoud en vervanging op artikel 13 Spoorwegen.

13.08 Investeringsruimte

Op dit artikelonderdeel vinden bij Voorjaarsnota in grote lijnen acht mutaties plaats die per saldo leiden tot een verhoging van € 13,3 miljoen in 2017. Verhogingen als gevolg van de verwerking van het saldo 2016 (€ 13,3 miljoen), de vrijval op de subsidieregeling knooppunten goederenvervoer (€ 5,4 miljoen), de eindafrekening NS ERTMS pilot (€ 2,7 miljoen), een BTW-teruggave door de provincie Limburg (€ 1,5 miljoen), een terugbetaling in het kader van het programma Intensivering Spoor in Steden (€ 0,8 miljoen) en overige mutaties (€ 0,2 miljoen). Hiertegenover staan verlagingen als gevolg van overboekingen naar de begroting Hoofdstuk XII in het kader van NS Sociale Veiligheid (– € 9,3 miljoen) en herpositionering ProRail (– € 1,3 miljoen).

Saldo 2016

De begrotingstand in 2016 wordt met € 13,3 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 13,3 miljoen minder dekking uit de investeringsruimte heeft plaatsge-

vonden dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verhoging in 2017 nodig.

Vrijval subsidieregeling Bundeling Goederenstromen voor vervoer op het Spoor

De subsidieregeling Bundeling Goederenstromen voor vervoer op het Spoor (BGS) is beëindigd. De resterende € 5,4 miljoen wordt toegevoegd aan de investeringsruimte Spoorwegen.

Eindafrekening NS ERTMS pilot

De NS heeft ten behoeve van de inmiddels afgeronde pilot ERTMS op het traject Amsterdam-Utrecht een bijdrage van lenM ontvangen. Dit betreft de eindafrekening met NS van de pilot. De middelen worden toegevoegd aan de investeringsruimte Spoorwegen (€ 2,7 miljoen).

BTW-teruggave provincie Limburg

lenM heeft in het verleden middelen overgeheveld naar de provincie Limburg voor het project Maaslijn. De provincie Limburg betaalt het BTW-component terug aan lenM. Het betreft € 5,2 miljoen, waarvan € 1,5 miljoen in 2017. De middelen worden toegevoegd aan de investeringsruimte Spoorwegen.

Terugbetaling Intensivering Spoor in Steden

Een gemeente heeft een bijdrage ontvangen in het kader van het programma Intensivering Spoor in Steden. Desbetreffende gemeente voldoet echter niet aan de voorwaarde om uiterlijk 1 januari 2017 te starten met de uitvoering. De middelen worden door de gemeente terugbetaald en toegevoegd aan de investeringsruimte Spoorwegen (€ 0,8 miljoen).

NS Sociale veiligheid

Op de begroting Hoofdstuk XII worden uitgaven verantwoord om de sociale veiligheid op en rond het spoor van zowel NS-personeel als reizigers te vergroten. Hiertoe wordt € 9,3 miljoen overgeheveld naar de begroting Hoofdstuk XII, waarvan € 5,7 miljoen in 2017.

Herpositionering ProRail

Voor de herpositionering van ProRail is tijdelijk extra capaciteit nodig. Op de begroting Hoofdstuk XII worden de apparaatsuitgaven van het kerndepartement verantwoord. Hiertoe wordt vanuit de investeringsruimte Spoorwegen in de periode 2017 tot en met 2020 in totaal € 6,5 miljoen overgeheveld naar de begroting Hoofdstuk XII, waarvan € 1,3 miljoen in 2017.

13.09 Ontvangsten

De verhoging van dit artikelonderdeel bij Voorjaarsnota met € 63,8 miljoen is het gevolg van de afrekening ProRail vierde kwartaal 2016 (€ 48,9 miljoen), de verwerking van het saldo 2016 (€ 14,0 miljoen), en een terugbetaling in het kader van het programma Intensivering Spoor in Steden (€ 0,8 miljoen).

Afrekening ProRail vierde kwartaal 2016

ProRail ontvangt voor de in uitvoering zijnde aanlegprojecten ieder kwartaal voorschotten. Deze voorschotten worden het daaropvolgende kwartaal per project afgerekend op basis van de werkelijke gemaakte kosten. De technische afrekening over het vierde kwartaal van 2016 van te hoog bevoorschotte projecten aan ProRail bedraagt € 48,9 miljoen.

Saldo 2016

De begrotingstand in 2017 wordt met € 14,0 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 14,0 miljoen minder is ontvangen dan oorspronkelijk begroot.

Terugbetaling Intensivering Spoor in Steden

Een gemeente heeft een bijdrage ontvangen in het kader van het programma Intensivering Spoor in Steden. Desbetreffende gemeente voldoet echter niet aan de voorwaarde om uiterlijk 1 januari 2017 te starten met de uitvoering. De middelen worden door de gemeente terugbetaald en toegevoegd aan de investeringsruimte Spoorwegen.

Verplichtingen

Op de verplichtingen vinden bij Voorjaarsnota in grote lijnen drie mutaties plaats die per saldo leiden tot een verhoging van € 758,8 miljoen. Een verhoging als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016 (€ 839,4 miljoen) met daartegenover verlagingen als gevolg van per saldo negatieve bijstellingen op diverse projecten om aan te sluiten bij de actuele projectplanningen en uitgavenramingen (– € 53,6 miljoen) en overige mutaties (– € 27,0 miljoen).

De per saldo negatieve bijstellingen hebben met name betrekking op de volgende projecten en posten:

- Beheer, onderhoud en vervanging (– € 88,2 miljoen);
- Geïntegreerde contractvormen (+ € 30,7 miljoen);
- Be- en bijsturing van de toekomst (+ € 5,7 miljoen);
- Sporendriehoek Noord-Nederland (– € 3,4 miljoen);
- Meerjarenprogramma Geluidsanering (+ € 1,5 miljoen).

Artikel 14 Regionaal, lokale infrastructuur

Budgettaire gevolgen van uitvoering: Eerste Suppletoire Begroting 2017 (Bedragen x € 1.000)

14 Regionaal, lokale infrastructuur	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2018	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021
	(1)	(2)	(3)=(1+2)	(4)	(5)=(3+4)				
Verplichtingen	52.695	0	52.695	84.530	137.225	0	0	0	- 2.302
Uitgaven	216.332	0	216.332	2.012	218.344	0	0	0	0
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>				<i>60%</i>				
<i>14.01 Grote regionaal/lokale projecten</i>	<i>132.863</i>	<i>0</i>	<i>132.863</i>	<i>- 6.747</i>	<i>126.116</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
14.01.02 Planuitw. progr. Reg./lok.	23.750	0	23.750	- 23.252	498	- 23.750	- 24.209	0	0
14.01.03 Realisatieprogramma Reg./lok.	109.113	0	109.113	16.505	125.618	23.750	24.209	0	0
14.01.04 Investeringsruimte	0	0	0	0	0	0	0	0	0

14 Regionaal, lokale infrastructuur	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2018	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021
	(1)	(2)	(3)=(1+2)	(4)	(5)=(3+4)				
<i>14.02 Regionale Mob. Fondsen</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>14.03 RSP-ZZL: Pakket Bereikbaarheid</i>	83.469	0	83.469	8.759	92.228	0	0	0	0
<i>14.03.01 RSP – ZZL: RB projecten</i>	33.563	0	33.563	8.759	42.322	0	0	0	0
<i>14.03.02 RSP – ZZL: RB mob. fondsen</i>	33.700	0	33.700	0	33.700		0	0	0
<i>14.03.03 RSP – ZZL: REP</i>	16.206	0	16.206	0	16.206	0	0	0	0
<i>14.09 Ontvangsten</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0

14.01 Grote regionaal/lokale projecten

De begrotingstand in 2017 wordt met € 6,7 miljoen verlaagd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 6,7 miljoen meer aan de projecten van dit artikelonderdeel is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verlaging in 2017 nodig.

Fasewisseling projecten

Het project Amstelveenlijn is overgegaan van de planuitwerkingsfase (14.01.02) naar de realisatiefase (14.01.03).

14.03 RSP-ZZL: Pakket Bereikbaarheid

De begrotingstand in 2017 wordt met € 8,8 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 8,8 miljoen minder aan dit artikelonderdeel is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verlaging in 2017 nodig.

Verplichtingen

De hogere verplichtingen worden met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo 2016 (€ 82,9 miljoen).

Artikel 15 Hoofdvaarwegennet

Budgettaire gevolgen van uitvoering: Eerste Suppletoire Begroting 2017 (Bedragen x € 1.000)

15 Hoofdvaarwegennet	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2018	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021
	(1)	(2)	(3)=(1+2)	(4)	(5)=(3+4)				
Verplichtingen	802.092	0	802.092	795.386	1.597.478	- 203.811	- 177.955	- 230.583	- 117.480
Uitgaven	872.578	0	872.578	111.792	984.370	- 29.896	5.855	- 77	0
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>98%</i>				<i>87%</i>				
<i>15.01 Verkeersmanagement</i>	<i>8.428</i>	<i>0</i>	<i>8.428</i>	<i>0</i>	<i>8.428</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

15 Hoofdvarewegennet	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2018	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021
	(1)	(2)	(3)=(1+2)	(4)	(5)=(3+4)				
– Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	8.428	0	8.428	0	8.428	0	0	0	0
15.02 Beheer, onderhoud en vervanging	366.969	0	366.969	381	367.350	– 35.070	0	0	0
15.02.01 Beheer en onderhoud	277.635	0	277.635	– 332	277.303	– 8.559	0	0	0
– Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	272.959	0	272.959	750	273.709	– 8.559	0	0	0
15.02.04 Vervanging	89.334	0	89.334	713	90.047	– 26.511	0	0	0
– Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	21.457	0	21.457	– 13.015	8.442	– 26.511	0	0	0
Aanleg	186.361	0	186.361	87.741	274.102	5.226	5.932	134	134
15.03.01 Realisatie	150.668	0	150.668	82.625	233.293	37.053	6.000	0	0
15.03.02 Verkenningen en planuitwerkingen	35.693	0	35.693	5.116	40.809	– 31.827	– 68	134	134
– Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	2.090	0	2.090	– 500	1.590	0	0	0	0
15.04 Geïntegreerde contractvormen	10.904	0	10.904	24.031	34.935	0	0	0	0
15.06 Netwerkgebonden kosten HVWN	299.916	0	299.916	– 361	299.555	– 52	– 77	– 211	– 134
15.06.01 Apparaatskosten RWS	272.771	0	272.771	225	272.996	25	0	– 134	– 134
– Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	272.771	0	272.771	225	272.996	25	0	– 134	– 134
15.06.02 Overige netwerkgebonden kosten	27.145	0	27.145	– 586	26.559	– 77	– 77	– 77	0
– Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	27.145	0	27.145	– 586	26.559	– 77	– 77	– 77	0
15.07 Investeringsruimte	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.09 Ontvangsten	93.675	0	93.675	3.041	96.716	0	6.000	0	0

15.03 Aanleg

Op dit artikelonderdeel vinden bij Voorjaarsnota in grote lijnen vijf mutaties plaats die per saldo leiden tot een verhoging van € 87,7 miljoen. Verhogingen als gevolg van de verwerking van het saldo 2016 (€ 82,5 miljoen) en een overboeking van middelen voor achterstallig onderhoud Twentekanalen (€ 13,0 miljoen). Hiertegenover staan verlagingen als gevolg van een kasschuif ten behoeve van de verdieping Nieuwe Waterweg (– € 5,0 miljoen), bijdragen derden (– € 1,9 miljoen) en overige mutaties (– € 0,9 miljoen).

Saldo 2016

De begrotingstand in 2017 wordt met € 82,5 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 82,5 miljoen minder aan de projecten van dit artikelonderdeel is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verhoging in 2017 nodig.

Achterstalling onderhoud Twentekanalen

Vanuit het oogpunt van projectbeheersing zijn de middelen voor onderhoudswerkzaamheden van € 48,8 miljoen (waarvan € 13,0 miljoen in 2017) vanuit het artikelonderdeel 15.02 beheer, onderhoud en

vervanging toegevoegd aan het projectbudget op artikelonderdeel 15.03 Aanleg.

Verdieping Nieuwe Waterweg

In het najaar van 2016 is afgesproken dat lenM voor € 35 miljoen bijdraagt in de verdieping van de Nieuwe Waterweg in Rotterdam. Het havenbedrijf Rotterdam neemt € 25 miljoen voor zijn rekening. De lenM-bijdrage wordt gedekt binnen het Project Mainport Rotterdam (PMR) op artikelonderdeel 17.06 uit de post onvoorzien. Aangezien het Havenbedrijf Rotterdam (HBR) al in 2017/2018 wil starten met de verdieping zijn de middelen met een kasschuif via het aanlegprogramma Vaarwegen naar voren gebracht. In 2017 draagt lenM € 5,0 miljoen bij en in 2018 € 30,0 miljoen.

Bijdragen derden

Deze post bestaat uit de bijdragen van derden aan diverse projecten. De belangrijkste bijdragen zijn:

- Verruiming Twentekanalen, fase 2: Het betreft een bijdrage van € 0,35 miljoen van de gemeente Hof van Twente in 2017 en een EU-subsidie van € 6,0 miljoen in 2019.
- Beter Benutten: Er is minder uitgegeven op Beter Benutten maatregelen waardoor ook de regionale bijdrage wordt verlaagd met € 2,4 miljoen.
- Quick wins binnenhavens: De bijdrage vanuit de regio wordt met € 0,1 miljoen verhoogd als gevolg van eindafrekeningen naar aanleiding van subsidievaststellingen.

15.04 Geïntegreerde contractvormen

De begrotingstand in 2017 wordt met € 24,0 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 24,0 miljoen minder aan de projecten van dit artikelonderdeel is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verhoging in 2017 nodig.

Verplichtingen

Op de verplichtingen vinden bij Voorjaarsnota in grote lijnen drie mutaties plaats die per saldo leiden tot een verhoging van € 795,4 miljoen. Een verhoging als gevolg van per saldo positieve bijstellingen op diverse projecten om aan te sluiten bij de actuele projectplanningen en uitgavenramingen (€ 627,7 miljoen) en de technische verwerking van het saldo 2016 (€ 172,0 miljoen) met daartegenover een verlaging als gevolg van overige mutaties (– € 4,4 miljoen).

De per saldo positieve bijstellingen hebben met name betrekking op de volgende projecten:

- Nieuwe Sluis Terneuzen (€ 662,4 miljoen);
- Verruiming Twentekanalen, fase 2 (€ 54,0 miljoen);
- Zeetoegang IJmond (€ 25,1 miljoen);
- Lichtenen buitenhaven IJmuiden (– € 22,1 miljoen);
- Beheer, onderhoud en vervanging (– € 51,5 miljoen)
- Lekkanaal, 3^e kolk Beatrixsluis en verbreding kanaalzijde/uitbreiding ligplaatsen (– € 31,9 miljoen);
- Diverse mutaties (– € 8,3 miljoen).

Artikel 17 Megaprojecten verkeer en vervoer

Budgettaire gevolgen van uitvoering: Eerste Suppletoire Begroting 2017 (Bedragen x € 1.000)

17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2018	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021
	(1)	(2)	(3)=(1+2)	(4)	(5)=(3+4)				
Verplichtingen	1.318.102	0	1.318.102	200.979	1.519.081	6.523	7.525	9.407	0
Uitgaven	181.174	0	181.174	82.232	263.406	38.523	8.025	9.657	0
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>				<i>41%</i>				
<i>17.02 Betuweroute</i>	<i>942</i>	<i>0</i>	<i>942</i>	<i>6.153</i>	<i>7.095</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>17.03 Hogesnelheidslijn-Zuid</i>	<i>40.745</i>	<i>0</i>	<i>40.745</i>	<i>5.968</i>	<i>46.713</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>17.03.01 Realisatie HSL-Zuid</i>	<i>40.745</i>	<i>0</i>	<i>40.745</i>	<i>5.968</i>	<i>46.713</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>17.06 Project Mainportontwikkeling R'dam</i>	<i>6.866</i>	<i>0</i>	<i>6.866</i>	<i>8.219</i>	<i>15.085</i>	<i>30.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>17.07 ERTMS Landelijke invoer</i>	<i>44.463</i>	<i>0</i>	<i>44.463</i>	<i>36.811</i>	<i>81.274</i>	<i>8.523</i>	<i>8.025</i>	<i>9.657</i>	<i>0</i>
<i>17.08 Zuidasdok</i>	<i>88.158</i>	<i>0</i>	<i>88.158</i>	<i>25.081</i>	<i>113.239</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>17.09 Ontvangsten</i>	<i>22.661</i>	<i>0</i>	<i>22.661</i>	<i>15.178</i>	<i>37.839</i>	<i>8.523</i>	<i>8.025</i>	<i>9.657</i>	<i>0</i>

17.02 Betuweroute

De verhoging van dit artikelonderdeel bij Voorjaarsnota met € 8,2 miljoen is het gevolg van de verwerking van het saldo 2016 (€ 5,8 miljoen) en de afrekening ProRail vierde kwartaal 2016 (€ 0,4 miljoen).

Saldo 2016

De begrotingstand in 2017 wordt met € 5,8 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 5,8 miljoen minder aan de Betuweroute is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verhoging in 2017 nodig.

Afrekening ProRail vierde kwartaal 2016

ProRail ontvangt voor de in uitvoering zijnde aanlegprojecten ieder kwartaal voorschotten. Deze voorschotten worden het daaropvolgende kwartaal per project afgerekend op basis van de werkelijke gemaakte kosten. De technische afrekening over het vierde kwartaal van 2016 van te hoge bevoorschotting aan ProRail bedraagt € 0,4 miljoen op het project Betuweroute.

17.03 Hogesnelheidslijn-Zuid

De begrotingstand in 2017 wordt met € 6,0 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 6,0 miljoen minder aan de Hogesnelheidslijn-Zuid is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verhoging in 2017 nodig.

17.06 Project Mainportontwikkeling Rotterdam

De verhoging van dit artikelonderdeel bij Voorjaarsnota met € 8,2 miljoen is het gevolg van de verdieping Nieuwe Waterweg (€ 5,0 miljoen), de verwerking van het saldo 2016 (€ 2,2 miljoen) en de eindafrekening Breddiep (€ 1,0 miljoen).

Verdieping Nieuwe Waterweg

In het najaar van 2016 is afgesproken dat IenM voor € 35 miljoen bijdraagt in de verdieping van de Nieuwe Waterweg in Rotterdam. Het havenbedrijf Rotterdam neemt € 25 miljoen voor zijn rekening. De IenM-bijdrage wordt gedekt binnen het Project Mainport Rotterdam (PMR) op artikelonderdeel 17.06 uit de post onvoorzien. Aangezien het Havenbedrijf Rotterdam (HBR) al in 2017/2018 wil starten met de verdieping zijn de middelen met een kasschuif via het aanlegprogramma Vaarwegen naar voren gebracht. In 2017 draagt IenM € 5,0 miljoen bij en in 2018 € 30,0 miljoen.

Saldo 2016

De begrotingstand in 2017 wordt met € 2,2 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 2,2 miljoen minder aan het project Mainportontwikkeling Rotterdam is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verhoging in 2017 nodig.

Eindafrekening Breddiep

Het project Breddiep is in het najaar 2016 afgerond. In het kader van de eindafrekening wordt € 1,0 miljoen terug ontvangen. Deze ontvangst wordt gedesaldeerd zodat het budget beschikbaar blijft voor het Project Mainportontwikkeling Rotterdam.

17.07 ERTMS

De verhoging van dit artikelonderdeel bij Voorjaarsnota met € 36,8 miljoen is het gevolg van de verwerking van het saldo 2016 (€ 31,5 miljoen), EU subsidies (€ 2,7 miljoen) en de afrekening ProRail vierde kwartaal 2016 (€ 2,6 miljoen).

Saldo 2016

De begrotingstand in 2017 wordt met € 31,5 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 31,5 miljoen minder aan ERTMS is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verhoging in 2017 nodig.

EU subsidies

ERTMS heeft een aantal subsidies toegekend gekregen vanuit het EU-fonds Connecting Europe Facility for Transport (CEF Transport). In totaal wordt € 58,9 miljoen ontvangen, waarvan € 2,7 miljoen in 2017. Deze ontvangsten worden toegevoegd aan het ERTMS budget.

Afrekening ProRail vierde kwartaal 2016

ProRail ontvangt voor de in uitvoering zijnde aanlegprojecten ieder kwartaal voorschotten. Deze voorschotten worden het daaropvolgende kwartaal per project afgerekend op basis van de werkelijke gemaakte

kosten. De technische afrekening over het vierde kwartaal van 2016 van te hoge bevoorschotting aan ProRail bedraagt € 2,6 miljoen op het programma ERTMS.

17.08 ZuidasDok

De begrotingstand in 2017 wordt met € 25,1 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 25,1 miljoen minder aan ZuidasDok is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verhoging in 2017 nodig.

17.09 Ontvangsten

De verhoging van dit artikelonderdeel bij Voorjaarsnota met € 15,2 miljoen is het gevolg van de verwerking van het saldo 2016 (€ 8,5 miljoen), de afrekening ProRail vierde kwartaal 2016 (€ 3,0 miljoen), EU subsidies (€ 2,7 miljoen), en de eindafrekening Breeddiep (€ 1,0 miljoen).

Saldo 2016

De begrotingstand in 2017 wordt met € 8,5 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2015 € 8,5 miljoen minder is ontvangen dan oorspronkelijk begroot.

Afrekening ProRail vierde kwartaal 2016

ProRail ontvangt voorschotten voor de projecten die door ProRail worden uitgevoerd. Deze voorschotten worden per kwartaal afgerekend op basis van de werkelijke gemaakte kosten. De afrekening met betrekking tot artikel 17 Megaprojecten verkeer en vervoer over het vierde kwartaal van 2016 bedroeg € 3,0 miljoen.

EU subsidies

ERTMS heeft een aantal subsidies toegekend gekregen vanuit het EU-fonds Connecting Europe Facility for Transport (CEF Transport). In 2017 wordt € 2,7 miljoen ontvangen. Deze ontvangsten worden toegevoegd aan het ERTMS budget.

Eindafrekening Breeddiep

Het project Breeddiep is in het najaar 2016 afgerond. In het kader van de eindafrekening wordt € 1,0 miljoen terug ontvangen. Deze ontvangst wordt gedesaldeerd ten behoeve van het Project Mainport Rotterdam voor het project Verdieping Nieuwe Waterweg.

Verplichtingen

De hogere verplichtingen worden met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo 2016 (€ 181,6 miljoen).

Artikel 18 Overige uitgaven en ontvangsten

Budgettaire gevolgen van uitvoering: Eerste Supplettoire Begroting 2017 (Bedragen x € 1.000)

18 Overige uitgaven en ontvangsten	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand vastgestelde begroting	Mutaties 1e supplettoire begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutatie 2018	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021
	(1)	(2)	(3)=(1+2)	(4)	(5)=(3+4)				
Verplichtingen	84.239	0	84.239	- 26.339	57.900	- 31.350	- 7.400	- 4.600	0
Uitgaven	24.292	0	24.292	- 316.159	- 291.867	28.650	182.600	- 4.600	0
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>				<i>100%</i>				
<i>18.03 Intermodaal vervoer</i>	<i>4.723</i>	<i>0</i>	<i>4.723</i>	<i>- 4.720</i>	<i>3</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.06 Externe veiligheid</i>	<i>4.568</i>	<i>0</i>	<i>4.568</i>	<i>2.137</i>	<i>6.705</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.08 Netwerkovertijdende kosten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>32.507</i>	<i>32.507</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.08.01 Apparaatskosten RWS</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.08.02 Overige netwerkoverstijdende kosten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.08.03 Afroming eigen vermogen RWS</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>32.507</i>	<i>32.507</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.11 Investeringsruimte</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.11.01 Programmaruimte</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.11.02 Beleidsruimte</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.15 Ramingsbijstelling en kasschuif</i>	<i>- 60.000</i>	<i>0</i>	<i>- 60.000</i>	<i>- 290.000</i>	<i>- 350.000</i>	<i>60.000</i>	<i>190.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.15.01 Ramingsbijstelling</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.15.02 Kasschuif</i>	<i>- 60.000</i>	<i>0</i>	<i>- 60.000</i>	<i>- 290.000</i>	<i>- 350.000</i>	<i>60.000</i>	<i>190.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.16 Reservering Omgevingswet</i>	<i>75.001</i>	<i>0</i>	<i>75.001</i>	<i>- 56.083</i>	<i>18.918</i>	<i>- 31.350</i>	<i>- 7.400</i>	<i>- 4.600</i>	<i>0</i>
<i>18.09 Ontvangsten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>32.507</i>	<i>32.507</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.09.01 Ontvangsten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>32.507</i>	<i>32.507</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.09.02 Tolopgave</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>18.10 Saldo van de afgesloten rekeningen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>550.802</i>	<i>550.802</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

18.03 Intermodaal vervoer

Op dit artikelonderdeel vinden bij Voorjaarsnota in grote lijnen twee mutaties plaats die per saldo leiden tot een verlaging van € 4,7 miljoen. Een verhoging als gevolg van de verwerking van het saldo 2016 (€ 0,7 miljoen) met daartegenover een verlaging als gevolg van de vrijval op de subsidieregeling knooppunten goederenvervoer (- € 5,4 miljoen)

Saldo 2016

De begrotingstand in 2017 wordt met € 0,7 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 0,7 miljoen minder aan Intermodaal Vervoer is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verhoging in 2017 nodig.

Vrijval subsidieregeling Bundeling Goederenstromen voor vervoer op het Spoor

De subsidieregeling Bundeling Goederenstromen voor vervoer op het Spoor (BGS) is beëindigd. De resterende € 5,4 miljoen wordt toegevoegd aan de investeringsruimte Spoorwegen.

18.06 Externe veiligheid

De begrotingstand in 2017 wordt met € 2,1 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 2,1 miljoen minder aan Externe veiligheid is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verhoging in 2017 nodig.

18.08 Netwerkoverstijgende kosten

De begrotingstand in 2017 wordt met € 32,5 miljoen verhoogd als gevolg van de afroaming van het eigen vermogen van Rijkswaterstaat. Het eigen vermogen van een baten-lastenagentschap is via de Regeling agentschappen gebonden aan een maximumomvang van 5 procent van de gemiddelde jaaromzet, berekend over de laatste drie jaar. De maximale omvang van het eigen vermogen wordt door Rijkswaterstaat met € 32,5 miljoen overschreden. Conform de regeling agentschappen wordt het surplus eigen vermogen uiterlijk bij de eerstvolgende supplettoire begrotingswet afgedragen aan de eigenaar (IenM). Voor het surplus eigen vermogen van Rijkswaterstaat geldt dat – in lijn met het zwaartepunt van de herkomst – deze middelen vooralsnog toegevoegd worden aan het kader van het Infrastructuurfonds.

18.15 Ramingsbijstelling en kasschuif

De verlaging van dit artikelonderdeel bij Voorjaarsnota met € 290,0 miljoen is het gevolg van de generale kasschuif op het Infrastructuurfonds (€ 260,0 miljoen) en de technische verwerking van het saldo 2016 (€ 40 miljoen).

Kasschuif Infrastructuurfonds

Via het generale beeld is een kasschuif van € 250 miljoen van 2017 naar 2018 (€ 60 miljoen) en 2019 (€ 190 miljoen) op het Infrastructuurfonds verwerkt. De kasschuif is in de 1e supplettoire begroting op artikel 18 verwerkt en zal in de ontwerpbegroting 2018, als de totale programmering wordt geactualiseerd, over de artikelen worden verdeeld.

Saldo 2016

De begrotingstand in 2017 wordt met € 40 miljoen verlaagd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Het saldo 2016 op dit artikelonderdeel werd veroorzaakt door het inpassen van de minregel van € 40,0 miljoen in 2016 ten laste van 2017. Deze minregel was het gevolg van de in de begroting 2016 verwerkte kasschuif van 2016 naar 2017 van € 40,0 miljoen ten behoeve van het rijksbrede financiële beeld. De meerjarige programmering was hierop toen niet aangepast, met een minregel in 2016 als gevolg.

18.16 Reservering Omgevingswet

De verlaging van dit artikelonderdeel bij Voorjaarsnota met € 56,1 miljoen is het gevolg van een overboeking naar de begroting Hoofdstuk XII voor het programma Eenvoudig Beter (– € 53,8 miljoen) en de verwerking van het saldo 2016 (– € 2,3 miljoen).

Eenvoudig Beter

Bij Ontwerpbegroting 2017 zijn op het Infrastructuurfonds en Deltafonds middelen vrijgemaakt voor Eenvoudig Beter. De vrijgemaakte middelen staan gereserveerd op artikelonderdeel 18.16 Reservering Omgevingswet van het Infrastructuurfonds en worden tranchegewijs naar Hoofdstuk XII overgeheveld waar de uitgaven voor de stelselherziening van het omgevingsrecht worden verantwoord. Bij de Voorjaarsnota wordt € 97,1 miljoen overgeheveld naar de begroting Hoofdstuk XII, waarvan € 53,8 miljoen in 2017.

Saldo 2016

De begrotingstand in 2017 wordt met € 2,3 miljoen verlaagd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2016. Dit betekent dat in 2016 € 2,3 miljoen meer aan de begroting Hoofdstuk XII is overgeboekt dan oorspronkelijk begroot. Om de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd te laten is deze verlaging in 2017 nodig.

18.09 Ontvangsten

De begrotingstand in 2017 wordt met € 32,5 miljoen verhoogd als gevolg van de afroaming van het eigen vermogen van Rijkswaterstaat. Het eigen vermogen van een baten-lastenagentschap is via de Regeling agentschappen gebonden aan een maximumomvang van 5 procent van de gemiddelde jaaromzet, berekend over de laatste drie jaar. De maximale omvang van het eigen vermogen wordt door Rijkswaterstaat met € 32,5 miljoen overschreden. Conform de regeling agentschappen wordt het surplus eigen vermogen uiterlijk bij de eerstvolgende supplettoire begrotingswet afgedragen aan de eigenaar (IenM). Voor het surplus eigen vermogen van Rijkswaterstaat geldt dat – in lijn met het zwaartepunt van de herkomst – deze middelen vooralsnog toegevoegd worden aan het kader van het Infrastructuurfonds.

18.10 Saldo van de afgesloten rekeningen

Zoals in het algemene deel van deze memorie van toelichting reeds is aangegeven, bedraagt het voordelig saldo van het fonds over het jaar 2016 ruim € 550,8 miljoen. Dit saldo wordt gevormd door de saldering van de in dat jaar gerealiseerde uitgaven en ontvangsten en wordt in 2017 geheel ten gunste gebracht van het artikelonderdeel 18.10 Saldo van de afgesloten rekeningen. Bij alle uitgaven- en ontvangstenartikelen zijn in dit wetsvoorstel mutaties opgenomen, die voortvloeien uit de verdeling van het voordelig saldo van de afgesloten rekeningen naar de juiste artikelen en producten.

Verplichtingen

De lagere verplichtingen worden met name veroorzaakt door de overboeking naar de begroting Hoofdstuk voor het programma Eenvoudig Beter (– € 53,8 miljoen). Hiertegenover staan hogere verplichtingen als gevolg van de afroaming van het eigen vermogen van Rijkswaterstaat (€ 32,5 miljoen).

Artikel 19 Bijdragen ten laste van begroting Hoofdstuk XII

Budgettaire gevolgen van uitvoering: Eerste Supplettoire Begroting 2017 (Bedragen x € 1.000)

19 Bijdragen andere begrotingen Rijk	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand vastgestelde begroting	Mutaties 1e supplettoire begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutatie 2018	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021
	(1)	(2)	(3)=(1+2)	(4)	(5)=(3+4)				
Ontvangsten	5.450.478	0	5.450.478	- 417.251	5.033.227	16.390	172.762	- 11.755	- 684
<i>19.09 Ten laste van begroting lenM</i>	<i>5.450.478</i>	<i>0</i>	<i>5.450.478</i>	<i>- 417.251</i>	<i>5.033.227</i>	<i>- 43.610</i>	<i>- 17.238</i>	<i>- 11.755</i>	<i>- 684</i>

19.09 Ontvangsten

De neerwaartse bijstelling van de ontvangsten is het gevolg van de overboekingen met de begroting Hoofdstuk XII. De belangrijkste overboekingen worden toegelicht in paragraaf 2.1. Overzicht uitgaven- en ontvangsten mutaties.

2.3 Bijlagen

A. Verdiepingsbijlage

In de verdiepingsbijlage is per productartikel een meerjarige (voor de volledige looptijd van het fonds) begrotingsmutatietabel op artikelonderdeelniveau opgenomen. In deze tabel worden de mutaties vanaf de ontwerpbegroting 2017 weergegeven, waarbij de Voorjaarsnotamutaties zijn verbijzonderd. De Voorjaarsnotamutaties worden in de artikelgewijze toelichting (paragraaf 2.2) conform de normering toegelicht.

Artikel 12 Hoofdwegenet	Totaal mutatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Artikel 12 Hoofdwegenet															
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 12.01 Verkeersmgnt.	0	3.638	3.638	3.639	3.638	3.635	3.632	3.631	3.630	3.628	3.628	3.628	3.636	3.636	3.636
Mutaties voorjaarsnota 2017		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 12.01 Verkeersmgnt.	3.638	3.638	3.638	3.639	3.638	3.635	3.632	3.631	3.630	3.628	3.628	3.628	3.636	3.636	3.636
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 12.02 Beheer, onderhoud & verv.	609.164	609.164	631.992	616.981	537.801	454.296	820.791	796.719	800.952	773.447	773.447	746.027	735.612	735.612	735.612
A7 Zuidelijke Ringweg Groningen: BOO gedeelte kunstwerken	-3.259	-550	-1.813	-896											
BenO Beter Benutten	4.371	-1.350	2.163	3.558											
Saldo 2016	-16.646	-16.646													
Mutaties voorjaarsnota 2017		350	350	2.662	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 12.02 Beheer, onderhoud & verv.	590.618	590.618	632.342	619.643	537.801	454.296	820.791	796.719	800.952	773.447	773.447	746.027	735.612	735.612	735.612
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 12.03 Aanleg	631.536	631.536	815.629	1.090.180	1.200.544	1.332.627	1.561.952	1.523.996	1.381.070	1.228.153	898.620	653.755	470.349	217.210	217.210
A15 Papendrecht - Sliedrecht: derde rijstrook	4.992	2.492	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.500		
A7 Zuidelijke Ring Groningen: BOO gedeelte kunstwerken	3.259	550	1.813	896											
Afronding voordelig saldo	0	-1											1		
Amendement Visser c.s. knooppunt A1/A30	10.000	10.000													
BDU Beter Benutten	-13.718	-13.718													
BenO Beter Benutten	-4.371	1.350	-2.163	-3.558											
Beter Benutten-Apparaat	-4.611	-3.052	1.559												
Beter Benutten-TS	-30.136	-12.918	-6.946	-5.637	-4.635	9.518		19.036	19.036						
Bijdragen derden Hoofdwegenet	62.087	9.950	4.547												
BopA Twentekalen	-500	-250	-250												
Correctie DBFM A12 Ede-Grijsoord	366	366													
Eenvoudig Beter	0		3.000	-3.000											
GF/BCF: A58 Aansluiting Goes	-4.479	-4.479													
Hogere kosten seioptimalisatie Harderwijk	-357	-357													
Ontvangsten correctie Sluiskitunnel	0	196											196		
PF/BCF: Snefflietsroutes	-656	-656													
PF/GF/BCF: Beter Benutten	-22.038	-22.038													
Saldo 2016	161.289	161.289													
Solar Highways	350	140	70	70	70										
Van EZ: oterkneipunt	120	120													
Verduurzaming A2 Maastricht en Groene Ioper	150	150													
Mutaties voorjaarsnota 2017	128.742	128.742	-1.488	-11.229	-4.565	9.518	0	19.036	19.036	0	0	0	2.697	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 12.03 Aanleg	760.278	760.278	814.141	1.078.951	1.195.979	1.342.145	1.561.952	1.543.032	1.400.106	1.228.153	898.620	653.755	473.046	217.210	217.210
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 12.04 GIV/PPS	561.811	561.811	508.934	332.315	374.991	357.405	322.746	350.944	322.311	324.386	317.380	434.005	214.211	214.211	214.211
Correctie DBFM A12 Ede-Grijsoord	-366	-366													
Saldo 2016	48.010	48.010													
Mutaties voorjaarsnota 2017	47.644	47.644	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 12.04 GIV/PPS	609.455	609.455	508.934	332.315	374.991	357.405	322.746	350.944	322.311	324.386	317.380	434.005	214.211	214.211	214.211
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 12.06 Netwerk HWN	548.881	548.881	531.628	527.203	527.653	517.494	505.182	511.464	503.562	505.022	505.456	503.977	510.783	510.783	510.783
Bijdrage Rijksadviseur CRA	-291	-291	-291	-292	-233										
Bijdrage RWS - PDOK	-928	-928	-232	-232	-232										
Bijdrage verdienmodel KNMI	-911	-911													
Management Drives	102	51	51												
Solar Highways	-350	-140	-70	-70	-70	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26
Taken AVV	364	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26
Mutaties voorjaarsnota 2017	-1.497	-1.497	-516	-568	-509	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 12.06 Netwerk HWN	547.384	547.384	531.112	526.635	527.144	517.520	505.208	511.490	503.588	505.048	505.482	504.003	510.809	510.809	510.809
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 12.07 Investeringsruimte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	451.651	305.961	293.827

	Totaal mutatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Artikel 12 Hoofdwegenwet															
A16 Papendrecht – Sliedrecht, derde rijstrook	-2.500												-2.500		
Afronding voordelig saldo	-1												-1		
Ontvangstencorrectie Sluiskittunnel	-196												-196		
Mutaties voorjaarsnota 2017	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-2.697	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 12.07 Investeringsruimte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	448.954	305.961	293.827
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2017 HWN	2.355.030	2.491.821	2.570.318	2.644.427	2.665.457	3.214.303	3.186.754	3.011.525	2.862.442	2.498.531	2.341.392	2.386.242	1.987.413	1.975.279	
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire begroting 2017 HWN	2.511.373	2.490.167	2.561.183	2.639.353	2.675.001	3.214.329	3.205.816	3.030.587	2.862.468	2.498.557	2.341.418	2.386.268	1.987.439	1.975.305	
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 12.09															
Ontvangsten HWN	126.245	81.400	79.498	105.493	86.230	143.635	39.946	58.324	39.034	39.131	39.034	39.034	43.234	38.534	38.534
A16 Papendrecht – Sliedrecht, derde rijstrook	2.492														
Bijdragen derden Hoofdwegenwet	62.087	4.547			9.518		19.036	19.036							
Ontvangstencorrectie Sluiskittunnel	-196														
Saldo 2016	773														
Mutaties voorjaarsnota 2017	13.019	4.547	0	0	9.518	0	19.036	19.036	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 12.09 Ontvangsten HWN	139.264	85.947	79.498	105.493	95.748	143.635	58.982	77.360	39.034	39.131	39.034	43.234	38.534	38.534	38.534

Artikel 13 Spoorwegen	Totaal mutatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Artikel 13 Spoorwegen															
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 13.02															
Beheer, onderh.& vervoer		1.245.661	1.226.826	1.192.105	1.213.190	1.215.680	1.207.073	1.209.904	1.190.864	1.229.572	1.228.591	1.298.154	1.178.499	1.178.499	1.178.499
Bijdrage BOV aan Zwolle-Hertle	-4.208	-4.208													
Rente en aflossing ProRail	31.766	31.766													
Saldo 2016	3.396	3.396	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2017	30.954	30.954													
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 13.02 Beheer, onderh.& vervoer		1.276.615	1.226.826	1.192.105	1.213.190	1.215.680	1.207.073	1.209.904	1.190.864	1.229.572	1.228.591	1.298.154	1.178.499	1.178.499	1.178.499
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 13.03															
Aanleg		735.505	674.583	676.245	705.775	769.580	481.374	339.676	304.448	469.912	262.030	237.502	83.743	229.463	290.173
Afrekening ProRail 4e kwartaal 2016	48.878	48.926													-48
BCF: BDU MRA Amsterdam Centraal, fietsenstalling	-8	-8													
BCF: BDU MRA OV-SAAL middellange termijn	-1.575	-1.575													
BCF: BDU MRA Regionet	-1.152	-1.152													
BDU MRA Amsterdam Centraal, fietsenstalling	-37	-37													
BDU MRA OV-SAAL middellange termijn	-7.500	-7.500													
BDU MRA Regionet	-5.483	-5.483													
Bijdrage BOV aan Zwolle-Hertle	4.208	4.208													
GF/BCF: Regionet	-5.455	-5.455													
Hogere kosten seioptimalisatie Harderwijk	357	357													
Intercity Dordrecht Breda	0	-2.000													
NS Sociale Veiligheid	0	3.600													
Opdracht BSV	-2.100	-324	-263	-409	-460	-376									
PF/GF/BCF: Beter Benutten															
Programma Booggeluid	4.000	-25.355													4.000
Saldo 2016	179.865	179.865	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250
Subsidie RE13	-2.500	-500													
Mutaties voorjaarsnota 2017	187.567	187.567	-2.118	-513	-659	-710	-626	-250	-250	-250	-250	0	0	0	3.952
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 13.03 Aanleg		923.072	672.465	675.732	705.116	768.870	480.748	339.426	304.198	469.662	262.030	237.502	83.743	229.463	294.125
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 13.04															
GIV/PPS		158.806	159.508	162.083	169.070	169.882	169.803	171.057	172.787	173.656	174.177	173.103	168.132	168.132	168.132
Saldo 2016	34.752	34.752	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2017															
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 13.04 GIV/PPS		193.558	159.508	162.083	169.070	169.882	169.803	171.057	172.787	173.656	174.177	173.103	168.132	168.132	168.132
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 13.07															
Rente & aft.		48.362	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597
Rente en aflossing ProRail															
Saldo 2016	1	-31.766	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2017															
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 13.07 Rente & aft.		16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 13.08															
Investeringsruimte		40.581	65.582	51.229	53.492	85.451	80.958	80.579	49.913	57.758	52.759	50.631	49.668	382.598	312.929
Afrekening ProRail 4e kwartaal 2016	48														48
Amendement Visser c.s. knooppunt A1/A30	-10.000														
BTW teruggave door Limburg	5.248	1.255	1.255												
Eindafrekening NS ERTMS Pilot	2.702	2.702													
Herpositionering ProRail	-6.500	-1.300	-1.300	-2.600											
Intercity Dordrecht Breda	-37.600	240													
NS Sociale Veiligheid	-9.309	-4.000													
Programma Booggeluid	13.269	13.269													
Saldo 2016	828	828													
Terugbetaling Almere SpOdo															
Vrijval subsidieregeling knooppunten goederenvervoer	5.432	5.432													
Mutaties voorjaarsnota 2017	3.345	3.345	-4.045	-1.345	-45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-3.952
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 13.08 Investeringsruimte		43.926	59.537	51.184	52.147	85.451	80.958	80.579	49.913	57.758	52.759	50.631	49.668	382.598	308.977

	Totaal mutatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Artikel 13 Spoorwegen															
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2017 Spoorwegen		2.228.915	2.141.096	2.088.259	2.158.124	2.257.190	1.955.805	1.817.813	1.734.609	1.947.495	1.734.154	1.775.987	1.496.639	1.975.289	1.966.330
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire begroting 2017 Spoorwegen		2.453.768	2.134.933	2.097.701	2.156.120	2.256.480	1.955.179	1.817.563	1.734.359	1.947.245	1.734.154	1.775.987	1.496.639	1.975.289	1.966.330
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 13.09 Ontvangsten spoorw.		185.262	314.308	200.642	195.736	200.651	205.474	208.284	194.705	319.852	201.398	201.419	201.440	200.224	200.224
Afrekening ProRail 4e kwartaal 2016	48.926	48.926													
Saldo 2016	14.023	14.023													
Terugbetaling Almere SpOdo	828	828													
Mutaties voorjaarsnota 2017	63.777	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 13.09 Ontvangsten spoorw.		249.039	314.308	200.642	195.736	200.651	205.474	208.284	194.705	319.852	201.398	201.419	201.440	200.224	200.224

Artikel 14 Regionaal, lokale infrastructuur

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Artikel 14 Regionaal, lokale infrastructuur	Totaal mutatie													
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 14.01 Grote reg./lok.proj.	132.863	173.577	109.630	85.923	88.162	52.210	34.854	1.606	9.336	9.335	9.336	9.426	0	0
Saldo 2016	-6.747													
Mutaties voorjaarsnota 2017	-6.747	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 14.01 Grote reg./lok.proj.	126.116	173.577	109.630	85.923	88.162	52.210	34.854	1.606	9.336	9.335	9.336	9.426	0	0
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 14.02 Reg.Mob.fonds.	0	0	0	9.128	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2017	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 14.02 Reg.Mob.fonds.	0	0	0	9.128	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 14.03 RSP/ZZL	83.469	158.666	74.765	51.490	22.194	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo 2016	8.759													
Mutaties voorjaarsnota 2017	8.759	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 14.03 RSP/ZZL	92.228	158.666	74.765	51.490	22.194	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2017 Reg./Lok.infra.	216.332	332.243	184.395	146.541	110.356	52.210	34.854	1.606	9.336	9.335	9.336	9.426	0	0
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire begroting 2017 Reg./Lok.infra.	218.344	332.243	184.395	146.541	110.356	52.210	34.854	1.606	9.336	9.335	9.336	9.426	0	0
Totaal uitgaven stand Miljoenennota 2018 Reg./Lok.infra.	218.344	332.243	184.395	146.541	110.356	52.210	34.854	1.606	9.336	9.335	9.336	9.426	0	0
Totaal uitgaven stand tweede supplettoire begroting 2017 Reg./Lok.infra.	218.344	332.243	184.395	146.541	110.356	52.210	34.854	1.606	9.336	9.335	9.336	9.426	0	0
Realisatie 2017 Reg./Lok.infra.	218.344	332.243	184.395	146.541	110.356	52.210	34.854	1.606	9.336	9.335	9.336	9.426	0	0
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 14.09 Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2017	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 14.09 Ontvangsten Reg./lok.infra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Artikel 15 Hoofdvraagwennet	Totaal mutatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Artikel 15 Hoofdvraagwennet															
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 15.01 Verkeersmgt.	0	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428
Mutaties voorjaarsnota 2017		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 15.01 Verkeersmgt.		8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428	8.428
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 15.02 Beteer, onderh.& verv.		366.969	362.587	326.299	298.791	236.016	289.618	297.966	249.914	191.986	192.714	191.160	225.710	225.710	225.710
Achterstallig onderhoud Twentekanalen	-487.63	-13.015	-35.748												
BopA Twentekanalen	1.428	750	678												
Kustwacht	-2.842														
Saldo 2016	15.488														
Mutaties voorjaarsnota 2017	381	-35.070	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 15.02 Beteer, onderh.& verv.	367.350	347.517	326.299	298.791	236.016	289.618	297.966	249.914	191.986	192.714	191.160	225.710	225.710	225.710	225.710
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 15.03 Aanleg		186.361	302.555	285.566	203.503	262.811	129.801	47.165	71.256	128.735	293.559	237.894	103.816	28.420	28.420
Achterstallig onderhoud Twentekanalen	487.63	13.015	35.748												
Bijdragen derden Hoofdvraagwennet	4.081	-1.919	6.000	134	134	134	134	134	134	134	124	250	275	35.000	35.000
BopA Twentekanalen	0	-725	-453												
Saldo 2016	82.508														
Stichting Waterrecreatie Nederland	0	-138	-69												
Verdieping Nieuwe Waterweg	0	-5.000	-30.000												
Mutaties voorjaarsnota 2017	87.741	5.226	5.932	134	134	134	134	134	134	134	124	0	35.525	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 15.03 Aanleg	274.102	307.781	291.518	203.637	262.945	129.935	47.299	237.894	71.390	128.869	293.683	237.894	139.341	28.420	28.420
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 15.04 GIV/PPS		10.904	40.448	211.999	155.058	41.970	41.334	40.709	40.102	39.653	39.077	36.514	37.961	37.961	37.961
Saldo 2016	24.031														
Mutaties voorjaarsnota 2017	24.031	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 15.04 GIV/PPS	34.935	40.448	211.999	155.058	41.970	41.334	40.709	40.709	40.102	39.653	39.077	36.514	37.961	37.961	37.961
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 15.06 Netwerk HVWN		299.916	296.388	293.553	292.547	290.206	285.054	287.689	288.456	287.751	287.918	288.535	291.161	291.161	291.161
Bijdrage verdienmodel KNMI	-509														
Bijdrage RWS - PDOK	-308	-77	-77	-77	-77	-77	-77	-77	-77	-77	-77	-77	-77	-77	-77
BopA Twentekanalen	-678	225	25												
Mutaties voorjaarsnota 2017	-361	-52	-77	-211	-134	-134	-134	-134	-134	-134	-124	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 15.06 Netwerk HVWN	299.555	296.336	293.476	292.336	290.072	284.920	287.555	287.555	288.322	287.617	287.794	288.535	291.161	291.161	291.161
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 15.07 Investeringsruimte HVWN		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	57.243	27.280	39.929	38.342
BopA Twentekanalen	-250												-250		
Stichting Waterrecreatie Nederland	-275												-275		
Mutaties voorjaarsnota 2017	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 15.07 Investeringsruimte HVWN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	57.243	26.755	39.929	38.342
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2017 HVWN		872.578	1.030.406	1.125.865	958.327	839.431	754.235	681.957	658.156	656.553	821.696	821.774	694.356	631.609	630.022
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire begroting 2017 HVWN		984.370	1.000.510	1.131.720	958.250	839.431	754.235	681.957	658.156	656.553	821.696	821.774	729.356	631.609	630.022
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 15.09 Ontvangsten HVWN		93.675	120.617	127.927	100.240	59.500	37.000	0	0	0	0	0	0	0	0
Bijdragen derden Hoofdvraagwennet	4.081	-1.919	6.000												
Saldo 2016	4.960														
Mutaties voorjaarsnota 2017	3.041	0	6.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 15.09 Ontvangsten HVWN	96.716	120.617	133.927	100.240	59.500	37.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Artikel 17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer	Totaal mutatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Artikel 17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer															
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 17.02 Betuweroute		942	942	4.807	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Afrekening ProRail 4e kwartaal 2016	365	365													
Saldo 2016	5.788	5.788													
Mutaties voorjaarsnota 2017	6.153	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 17.02 Betuweroute	7.095	942	4.807	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 17.03 HSL		40.745	40.745	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo 2016	5.968	5.968													
Mutaties voorjaarsnota 2017	5.968	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 17.03 HSL	46.713	40.745	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 17.06 PMR		6.866	4.316	3.796	1.690	2.934	2.934	2.934	2.934	2.934	2.934	2.934	63.163	0	0
Eindafrekening Breeddeip	1.000	1.000													
Saldo 2016	2.219	2.219													
Verdieping Nieuwe Waterweg	5.000	30.000													
Mutaties voorjaarsnota 2017	8.219	30.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-35.000	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 17.06 PMR	15.085	34.316	3.796	1.690	2.934	2.934	2.934	2.934	2.934	2.934	2.934	2.934	28.163	0	0
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 17.07 ERTWS Landelijke invoer		44.463	48.204	102.588	151.588	181.000	271.000	350.295	314.000	270.000	189.301	159.301	409.732	0	0
Afrekening ProRail 4e kwartaal 2016	2.625	2.625													
EU subsidies ERTWS	28.919	2.714	8.025	9.657											
Saldo 2016	31.472	31.472													
Mutaties voorjaarsnota 2017	36.811	8.523	8.025	9.657	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 17.07 ERTWS Landelijke invoer	81.274	56.727	110.613	161.245	181.000	271.000	350.295	314.000	314.000	270.000	189.301	159.301	409.732	0	0
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 17.08 ZuidasDok		88.158	109.334	163.250	190.373	177.680	156.042	133.752	120.992	83.430	65.973	94.755	41.439	0	0
Bijdragen derden ZuidasDok	5.151	-60								197			5.014		
Saldo 2016	25.141	25.141													
Mutaties voorjaarsnota 2017	25.081	0	0	0	0	0	0	0	0	0	197	0	5.014	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 17.08 ZuidasDok	113.239	109.334	163.250	190.373	177.680	156.042	133.752	120.992	120.992	83.430	66.170	94.755	46.453	0	0
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2017 Mega VenV		181.174	203.541	274.441	343.851	361.614	429.976	486.981	437.926	356.364	258.208	256.990	514.334	0	0
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire begroting 2017 Mega VenV		263.406	242.064	282.466	353.308	361.614	429.976	486.981	437.926	356.364	258.405	256.990	484.348	0	0
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 17.09 Ontvangsten Mega VenV		22.861	28.607	60.797	67.615	64.426	39.226	32.680	30.947	20.973	61.165	23.820	14.470	0	0
Afrekening ProRail 4e kwartaal 2016	2.990	2.990													
Bijdragen derden ZuidasDok	5.151	-60								197			5.014		
Eindafrekening Breeddeip	1.000	1.000													
EU subsidies ERTWS	28.919	2.714	8.025	9.657											
Saldo 2016	8.534	8.534													
Mutaties voorjaarsnota 2017	15.178	8.523	8.025	9.657	0	0	0	0	0	0	197	0	5.014	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 17.09 Ontvangsten Mega VenV	37.839	37.130	68.822	77.272	64.426	39.226	32.680	30.947	30.947	20.973	61.362	23.820	19.484	0	0

Artikel 18 Overige uitgaven en ontvangsten

	Totaal mutatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Artikel 18 Overige uitgaven en ontvangsten															
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 18.03 Intermod.verv.		4.723	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo 2016	712	712													
Vrijval subsidieregeling knooppunten goederenvervoer	-5.432	-5.432													
Mutaties voorjaarsnota 2017	-4.720	-4.720	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 18.03 Intermod.verv.	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 18.06 Ext.veiligheid		4.568	1.008	872	769	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo 2016	2.137	2.137													
Mutaties voorjaarsnota 2017	2.137	2.137	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 18.06 Ext.veiligheid	6.705	6.705	1.008	872	769	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 18.08 Netwerkkost.kosten		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Afroning Eigen Vermogen Rijkswaterstaat	32.507	32.507													
Mutaties voorjaarsnota 2017	32.507	32.507	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 18.08 Netwerkkost.kosten	32.507	32.507	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 18.11 Investeringsruimte		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	772.300	772.300
Mutaties voorjaarsnota 2017	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 18.11 Investeringsruimte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	772.300	772.300
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 18.15 Ramingsbijstelling en kasschuif		-60.000	0	0	100.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo 2016	-40.000	-40.000													
Kasschuif infrastructuurfonds	-250.000	-250.000	60.000	190.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2017	-290.000	-290.000	60.000	190.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 18.15 Ramingsbijstelling en kasschuif	-350.000	-350.000	60.000	190.000	100.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 18.16 Reserveering Omgevingswet		75.001	40.300	8.600	4.800	0	0	0	0	0	0	0	0	5.670	22.680
Eenvoudig Beter	-97.114	-97.114	-31.350	-7.400	-4.600										
Saldo 2016	-2.319	-2.319													
Mutaties voorjaarsnota 2017	-56.083	-56.083	-31.350	-7.400	-4.600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 18.16 Reserveering Omgevingswet	18.918	18.918	8.950	1.200	200	0	0	0	0	0	0	0	0	5.670	22.680
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2017 Overige uitg.en omv.	24.292	24.292	41.308	9.472	105.569	0	0	0	0	0	0	0	0	777.970	794.980
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire begroting 2017 Overige uitg.en omv.	-291.867	-291.867	69.958	192.072	100.969	0	0	0	0	0	0	0	0	777.970	794.980
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 18.09 Ontvangsten		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Afroning Eigen Vermogen Rijkswaterstaat	32.507	32.507													
Mutaties voorjaarsnota 2017	32.507	32.507	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 18.09 Ontvangsten Overige uitg.en omv.	32.507	32.507	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 18.10 Voordelig saldo		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Afroning voordelig saldo	-1	-1													
Saldo 2016	550.803	550.803													
Mutaties voorjaarsnota 2017	550.802	550.802	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 18.10 Voordelig saldo	550.802	550.802	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	Totaal mutatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Artikel 18 Overige uitgaven en ontvangsten															
Totaal ontvangsten stand ontwerpbegroting 2017		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overige uitgaven ontv.		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal ontvangsten stand eerste supplettoire begroting 2017 Overige uitgaven ontv.	583.309	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Artikel 19 Bijdragen andere begrotingen Rijk

	Totaal mutatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Artikel 19 Bijdragen andere begrotingen Rijk															
Ontwerpbegroting 2017 artikelonderdeel 19.09		5.450.478	5.695.483	5.793.886	5.887.555	5.823.241	5.981.194	5.927.449	5.559.846	5.462.331	5.020.230	4.941.206	4.841.853	5.133.523	5.127.853
BCF: BDU MRA Amsterdam Centraal, fietsenstalling	-8	-8													
BCF: BDU MRA OV-SAAL middellange termijn	-1.575	-1.575													
BCF: BDU MRA Regionet	-1.152	-1.152													
BDU Beter Benutten	-13.718	-13.718													
BDU MRA Amsterdam Centraal, fietsenstalling	-37	-37													
BDU MRA OV-SAAL middellange termijn	-7.500	-7.500													
BDU MRA Regionet	-5.483	-5.483													
Beter Benutten-Apparaat	-4.611	-4.611	-1.559												
Beter Benutten-ITS	-30.136	-12.918	-6.946	-5.637	-4.635										
Bijdrage Rijksadviseur CRA	-1.107	-291	-292	-233	-233										
Bijdrage RWS – PDOK	-1.236	-309	-309	-309	-309										
Bijdrage verdienmodel KNMI	-1.420	-1.420	1.255	1.255	1.255										
BTW teruggave door Limburg	5.248	1.483	1.255	1.255	1.255										
Eenvoudig Beter	-97.114	-53.764	-28.350	-10.400	-4.600										
Eindafrekening NS ERTMS Pilot	2.702	2.702													
GF/BCF: A88 Aansluiting Goes	-4.479	-4.479													
GF/BCF: Regionet	-5.455	-5.455													
Herpositionering ProRail	-6.500	-1.300	-1.300	-2.600	-2.600										
Intercity Dordrecht Breda	-3.760	-2.000													
Kaaschuif Infrastructuurfonds	0	60.000	190.000												
Kustwacht	-2.842	-2.842													
Management Drives	102	51	51												
NS Sociale Veiligheid	-9.309	-3.600													
Opdracht BSV	-2.100	-324	-263	-409	-376										
PF/BCF: Snelheidsroutes	-656	-656													
PF/BCF: Beter Benutten	-47.393	-47.393													
Stichting Waterrecreatie Nederland	-275	-138	-68	-68	-68										
Subsidie RE13	-2.500	-500	-250	-250	-250										
Taken AVV	364	26	26	26	26										
Van EZ: otterheulpunt	120	120													
Verduurzaming A2 Maastricht en Groene Ioper	150	150													
Mutaties voorjaarsnota 2017	-417.251	-417.251	16.390	172.762	-11.755	-684	-600	-224	-224	-224	26	26	26	26	26
Stand eerste supplettoire begroting 2017 artikelonderdeel 19.09		5.033.227	5.711.873	5.966.648	5.875.800	5.822.557	5.980.594	5.927.225	5.559.622	5.462.107	5.020.256	4.941.232	4.841.879	5.133.549	5.127.879
Totaal ontvangen stand ontwerpbegroting 2017		5.450.478	5.695.483	5.793.886	5.887.555	5.823.241	5.981.194	5.927.449	5.559.846	5.462.331	5.020.230	4.941.206	4.841.853	5.133.523	5.127.853

B. Projectoverzichten

In deze bijlage zijn de MIRT projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de verkenningen en planuitwerking programma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt. Deze MIRT- tabellen zijn in ieder geval voorzien van toelichtingen indien sprake is:

- van een wijziging (anders dan door de verwerking van prijsbijstelling) in het taakstellend projectbudget groter dan 10% of meer dan € 10 miljoen;
  - van een wijziging groter dan 1 jaar in de oplevering van het project.
- De stand «vorig» betreft de stand in de Slotwet 2016.

Artikel 12 Hoofdwegennet

Realisatieprogramma

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

Realisatieprogramma Hoofdwegennet (12.03.01)	Kasbudget 2017		Projectbudget		Openstelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projectomschrijving							
Projecten Nationaal							
Kleine projecten / Afronding projecten	15	8	60	62	nvt	nvt	
Programma 130 km	3	1	56	56	-	-	
Programma aansluitingen	49	45	113	113	nvt	nvt	
Quick Wins Wegen	1	1	12	12	-	-	
ZSM 1+2 (spoedwet wegverbreding)	10	5	1.543	1.543	2016	2016	
Projecten Noordwest-Nederland							
A10 Amsterdam praktijkproef FES	4	4	51	51	2018	2018	
A1/A6/A9 Schiphol-Amsterdam-Almere					2024-	2024-	
	91	87	1.587	1.587	2026	2026	
A9 Badhoevedorp	5	21	340	340	2018	2018	
A2 Holendrecht – Oudenrijn	4	3	1.216	1.216	2012	2012	
A28 Utrecht – Amersfoort	8	7	202	202	2013	2013	
					2023-	2023-	
A28 Knooppunt Hoevelaken	21	29	743	743	2025	2025	
A1 Bunschoten-Knooppunt Hoevelaken	1	1	24	24	2015	2015	
N50 Ens – Emmeloord	1	2	20	16	2016	2016	1
A7/A8 Purmerend – Zaandam – Coenplein	1	1	21	21	2015	2015	
A27/A1 Utrecht.N. – knp. Eemnes – asl.Bunschoten					2018-	2018-	
	123	121	261	261	2020	2020	
A10 Knooppunten De Nieuwe Meer en Amstel (Zuidas)	10	12	297	297	2028	2028	
Projecten Zuidwest-Nederland							
A24 Blankenburgtunnel (excl. tologpave)	42	42	774	774	2022-	2022-	
A4 Burgerveen – Leiden	2		547	547	2024	2024	
A4-A44 Rijnlandroute	42	36	552	552	2015	2015	
A4 Delft – Schiedam	2	6	658	658	Regio	Regio	
A4 Vlietland / N14			14	14	2015	2015	
N57/N59 EuroRAP (verkeersveiligheid)	0	0	11	11	Regio	Regio	
N61 Hoek-Schoondijke	3	1	119	119	2020	2020	
					2015	2015	
Projecten Zuid-Nederland							
A4 Dinteloord-Bergen op Zoom	1		258	258	2014	2014	
A67 Aanpak toerit Someren	0	0	6	6	2015	2015	
A2 Maasbracht – Geleen, 1e fase	0		154	154	2013	2013	
A2 Passage Maastricht	3		679	678	2016	2016	
A76 Aansluiting Nuth			59	59	Regio	Regio	
Projecten Oost-Nederland							
A50 Ewijk – Valburg	4	4	270	270	2017	2017	
N35 Combiplan Nijverdal	0		321	321	2015	2015	
N18 Varsseveld – Enschede					2019-	2019-	
	145	100	337	337	2021	2021	
N35 Wijthmen – Nijverdal	15	15	15	15	2018	2018	
A1 Apeldoorn Zuid – Beekbergen	16	14	31	31	2017	2017	
N35 Zwolle – Wijthmen	22	22	48	48	2018	2018	
Projecten Noord-Nederland							
N31 Leeuwarden (De Haak)	2		217	217	2014	2014	
A7 Zuidelijke Ringweg Groningen, fase 2					2019-	2019-	
	47	58	674	670	2021	2021	

Realisatieprogramma Hoofdwegennet (12.03.01)	Kasbudget 2017		Projectbudget		Openstelling		Toelichting
	Projectomschrijving	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	
Overige maatregelen							
Meer kwaliteit leefomgeving	20	20	176	176			
Meer veilig 3	10	10	37	37			
Verzorgingsplaatsen			25	25			
Reservering snelfietsroutes		0		19			2
Afrondingen							
Totaal uitvoeringsprogramma	723	676	12.528	12.540			
Realisatieuitgaven op IF 12.03.01 mbt planuitwerking	103	93					
Programma Realisatie (IF 12.03.01)	826	769					
Budget Realisatie (IF 12.03.01)	676	619					
Overprogrammering (-)	- 150	- 150					

1. Voor het verleggen van kabels en leidingen draagt de provincie Flevoland € 4,4 miljoen bij.
2. De reservering voor snelfietsroutes op Realisatie is voor € 18,5 miljoen overgeboekt naar Planuitwerking en voor € 0,5 miljoen overgeboekt naar de Provincies Noord-Brabant en Gelderland voor de uitvoering van fietsmaatregelen.

Planuitwerkingsprogramma

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

Verkenningen en planuitwerkingen Hoofdwegennet (12.03.02)	Projectbudget		Openstelling		Toelichting
	Projectomschrijving	huidig	vorig	huidig	
Verplicht					
Realisatieuitgaven op IF12.03.01 mbt planuitwerkingsprojecten	- 235	- 256	nvt	nvt	
Projecten Nationaal					
Beter Benutten	398	465	nvt	nvt	1
Geluidsaneringprogramma – weg	260	260	nvt	nvt	
Lucht – weg (NSL hoofdwegennet)	196	196	nvt	nvt	
Snelfietsroutes	19		nvt	nvt	2
Bijdrage aan agentschap t.b.v. externe kosten planuitwerkingen	178	192	nvt	nvt	
Projecten Noordwest-Nederland					
A1/A6/A9 Schiphol – Amsterdam – Almere, deeltraject A9 Amstelveen (deel 4)	709	709		2024– 2026	2024– 2026
A12/A27 Ring Utrecht	1.141	1.141		2024– 2026	2024– 2026
Rijksbijdrage aan de Noordelijke Randweg Utrecht	166	166	Regio	Regio	
Stedelijke Bereikbaarheid Almere	26	26	nvt	nvt	
Projecten Zuidwest-Nederland					
A16 Rotterdam	974	974		2021– 2023	2021– 2023
A15 Papendrecht – Sliedrecht	11	6		2018– 2020	2018– 2020
Rijksbijdrage aan kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding	26	26	nvt	nvt	3
Projecten Zuid-Nederland					
A2 't Vonderen – Kerensheide	262	262		2025– 2027	2025– 2027
A27 Houten – Hooipolder	860	860		2023– 2025	2023– 2025
N65 Vught – Haaren 1)	97	46		Eind 2023	Eind 2023
Programma Bereikbaarheid Zuid-Nederland: InnovA58	394	401		2022– 2024	2022– 2024
Programma Bereikbaarheid Zuid-Nederland: ITS en Smart Mobility	30	30	nvt	nvt	
Projecten Oost-Nederland					
A12/A15 Ressen – Oudbroeken (excl. tolopbrengsten) (ViA15)	541	541		2021– 2023	2021– 2023
Terugbetaling regiobijdrage ViA15 (maatregelen OWN)	35	35		nvt	nvt
N35 Nijverdal – Wierden	104	104		2022– 2024	2022– 2024

Verkenningen en planuitwerkingen Hoofdwegennet (12.03.02)	Projectbudget		Openstelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projectomschrijving					
A1 Apeldoorn – Azelo			Fase 1: 2020– 2021	Fase 1: 2020– 2021	
	424	424	Fase 2: 2026– 2028	Fase 2: 2026– 2028	
			Fase 2: 2026– 2028	Fase 2: 2026– 2028	
A1/A30 Barneveld	10	10			
Projecten Noord-Nederland					
N33 Zuidbroek-Appingedam	96	96	2021– 2023	2021– 2023	
Gebonden					
Projecten Nationaal					
Reserveringen voor LCC	150	150	nvt	nvt	
Tolreservering Blankenburgverbinding en ViA15	108	108	nvt	nvt	
Reservering Nalevingskosten SWUNG	79	79	nvt	nvt	
Projecten Noordwest-Nederland					
A7/A8 Corridor Amsterdam-Hoorn	300	300			
Landzijdige Bereikbaarheid Lelystad Airport	49	49			
Reservering BenO A6 aansluiting Lelystad	1	1	nvt	nvt	
Projecten Zuidwest-Nederland					
A4 Haaglanden (passage en poorten & inprikkers)	448	448			
Reservering BenO A15 Papendrecht-Sliedrecht	2	2	nvt	nvt	
Projecten Zuid-Nederland					
A67/A73 Knooppunt Zaarderheiken	5	5			
Programma Bereikbaarheid Zuid-Nederland: A67 Leenderheide-Zaarderheiken	150	150			
Landzijdige Bereikbaarheid Eindhoven Airport	25	25			
Reservering BenO InnovA58	11	11	nvt	nvt	
Projecten Oost-Nederland					
Reservering BenO A1 Apeldoorn – Azelo	19	19	nvt	nvt	
Reservering BenO N35 Nijverdalen-Wierden	1	1	nvt	nvt	
Reservering Terugbetaling voorfinanciering A1 Apeldoorn – Azelo	29	29	nvt	nvt	
Projecten Noord-Nederland					
Reservering BenO N33 Zuidbroek-Appingedam	4	4	nvt	nvt	
Bestemd	321	324			
<i>Projecten in voorbereiding</i>					
Projecten Nationaal					
Studiebudget Verkenningen / MIRT onderzoeken					
Projecten Zuidwest-Nederland					
A20 Nieuwerkerk – Gouwe					
Overige projecten in voorbereiding					
Gesignaleerde Risico's					
Totaal programma planuitwerking en verkenning	8.424	8.419			
Begroting (IF 12.03.02)	8.424	8.419			

1. In het kader van het programma Beter Benutten is het budget met € 66,9 miljoen verlaagd als gevolg van overboekingen naar de BDU (– € 13,7 miljoen) en het Provinciefonds, het Gemeentefonds en het BTW-compensatiefonds (– € 22,0 miljoen). Daarnaast zijn middelen overgeboekt naar begroting Hoofdstuk XII voor Intelligente Transport Systemen (– € 30,1 miljoen) en voor apparaatsuitgaven Kerndepartement (– € 4,6 miljoen). Tenslotte zijn er middelen overgeboekt naar 12.02 Beheer, onderhoud en vervanging als gevolg van areaalgroei van Beter Benutten maatregelen (– € 7,1 miljoen) en wordt € 2,8 miljoen teruggeboekt naar het projectbudget vanwege meevallende uitgaven. Tenslotte wordt er voor € 8,2 miljoen bijgedragen door regionale overheden.
2. Het gereserveerde budget voor snelfietsroutes op Realisatie is overgeboekt naar Planuitwerking.

3. In 2016 is tussen de provincie Zuid-Holland, de Drechtsteden en lenM bestuurlijk afgesproken om de Rijksweg A15 tussen Papendrecht en Sliedrecht te verbreden met een permanente derde rijstrook. De regio en lenM dragen hier elk € 2,5 miljoen extra aan bij (totaal € 5,0 miljoen).
4. In 2016 is de bestuursovereenkomst getekend. Vanuit de regio (provincie Noord Brabant, gemeente Vught, gemeente Haaren, gemeente 's-Hertogenbosch) wordt € 51,1 miljoen aan het project bijgedragen. Deze ontvangst is nu ook in de begroting opgenomen.

Geïntegreerde contractvormen

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

<i>Geïntegreerde contractvormen Hoofdwegennet (12.04)</i>	Kasbudget 2017		Projectbudget		Openstelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projectomschrijving							
Projecten Noordwest-Nederland							
Aflossing tunnels	60	53	1.239	1.239	–	–	
A10 Tweede Coentunnel	55	51	2.223	2.224	2013	2013	
A1/A6/A9 Schiphol – Amsterdam – Almere (deeltraject A1/A6)	309	297	1.737	1.737	2019	2019	
A1/A6/A9 Schiphol – Amsterdam – Almere (deeltraject A9 Gaasperdammerweg)	28	22	1.068	1.068	2021	2021	
A12 Lunetten – Veenendaal	24	24	642	642	2012	2012	
Projecten Zuidwest-Nederland							
A15 Maasvlakte – Vaanplein	75	55	2.060	2.060	2015	2015	
Projecten Zuid-Nederland							
A59 Rosmalen – Geffen, PPS	1	1	288	288	2005	2005	
Projecten Oost-Nederland							
A12 Ede – Grijsoord	15	16	166	166	2016	2016	
Projecten Noord-Nederland							
N31 Leeuwarden – Drachten	6	6	166	166	2007	2007	
N33 Assen – Zuidbroek	36	37	350	350	2014	2014	
Afrondingen							
Tolgefinancierde uitgaven (NCW)							
Tolgefinancierde uitgaven A24 Blankenburgtunnel			316	316	nvt	nvt	
Tolgefinancierde uitgaven A12/A15 Ressen – Oudbroeken (ViA15)			286	286	nvt	nvt	
Totaal	609	562	10.541	10.542			
Begroting (IF 12.04)	609	562					

Artikel 13 Spoorwegen

Realisatieprogramma personenvervoer

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

<i>Realisatieprogramma Personenvervoer (13.03.01)</i>	Kasbudget 2017		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten nationaal							
Benutten							
ERTMS-pilot Amsterdam-Utrecht en expertisecentrum	3	1	9	9	2012– 2015	2012– 2015	
Geluidsanering Spoorwegen	17	16	627	629	divers	divers	
Uitvoeringsprogramma geluid emplacementen (UPGE)	5	5	29	29	divers	divers	
Booggeluid	1		4		2018		1
Be- en bijsturing toekomst	5	5	15	15	2019	2019	
Verbeteraanpak trein	21	21	54	54	2019	2019	
Verbeteraanpak stations	9	5	13	13	2019	2019	
Opstellen Reizigerstreinen Korte termijn	4	3	43	45	2020	2020	
Vervolgfase Beter en Meer / Opstelcapaciteit	1	1	32	32	divers	divers	
Programma Hoogfrequent Spoorvervoer							
PHS Meteren – Boxtel	8	4	10	10	2017	2017	
PHS DSSU (incl. voorinvestering)	47	42	314	314	2017	2017	
PHS Overweg Klompersteeg Veenendaal	1	1	9	9	2019	2019	
PHS Rijswijk – Rotterdam	7		9	9	2023	2023	

Realisatieprogramma Personenvervoer (13.03.01)	Kasbudget 2017		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projectomschrijving							
PHS Spooromgeving Geldermalsen	9	6	56	56	2021	2021	
PHS Ede	2		42		2021		2
PHS Diezebrug			2	2	2013	2013	
Stations en stationsaanpassingen							
Cameratoezicht op stations	9	3	13	13	2017	2017	
Kleine stations	0	0	17	17	divers	divers	
Toegankelijkheid stations	44	37	488	488	divers	divers	
Overige projecten/programma's /lijndelen etc.							
AKI-plan en veiligheidsknelpunten	34	30	392	392	divers	divers	
Niet Actief Beveiligde Overwegen (NaBo's)	6	4	10	10	divers	divers	
Fietsparkeren bij stations	10	14	223	222	divers	divers	
Nazorg gereedgekomen lijnen/haltes	16	7	35	36	divers	divers	
Ontsnippering	18	14	79	79	divers	divers	
Programma Kleine Functiewijzigingen	35	35	376	374	divers	divers	
Punctualiteits-/capaciteitsknelpunten	5	5	179	179	divers	divers	
Aanleg ATBvv op A2 corridor en Brabantroute	12	10	20	20	2017	2017	
Kleine projecten personenvervoer	7	4	20	24	divers	divers	
Projecten Noordwest-Nederland							
Amsterdam-Almere-Lelystad							
OV SAAL korte termijn	53	50	742	742	2016	2016	
OV SAAL Naarden Bussum	2	2	24	24	2019	2019	
Stations en stationsaanpassingen							
Amsterdam CS, Cuypershal	5	5			2014–	2014–	
			26	26	2018	2018	
Amsterdam CS, Fietsenstalling	4	1			2016–	2016–	
			11	11	2019	2019	
OV-terminal stationsgebied Utrecht (VINEX/NSP)	56	50	411	411	2016	2016	
Overige projecten/lijndelen etc.							
Regionet (inclusief verkeersmaatregelen Schiphol)	4	4	177	189	divers	divers	3
Spoorwegovergang Soestdijkseweg te Bilthoven	0				2013–	2013–	
			30	30	2015	2015	
Vleuten – Geldermalsen 4/6 sporen (incl. RSS)	63	42	925	925	2005 e.v.	2005 e.v.	
Projecten Zuidwest-Nederland							
Stations en stationsaanpassingen							
Den Haag CS perronsporen 11 en 12	1	1			2020–	2020–	
			38	38	2022	2022	
Overige projecten/lijndelen etc.							
Rijswijk – Schiedam incl. spoorcorridor Delft	24	22	606	606	2015–	2015–	
					2017	2017	
Projecten Zuid-Nederland							
Stations en stationsaanpassingen							
Breda Centraal (t.b.v. NSP)	6	2			2016–	2016–	
			88	88	2017	2017	
Projecten Oost Nederland							
Utrecht-Arnhem-Zevenaar							
Arnhem Centraal (t.b.v. NSP)	1	2			2011–	2011–	
			107	108	2015	2015	
Traject Oost uitv. convenant DMB	37	35	234	234	divers	divers	
Overige projecten/lijndelen etc.							
Regionale lijnen Gelderland	2	1	16	17	divers	divers	
Projecten Noord Nederland							
Partiële spooruitbreiding Groningen-Leeuwarden	23	18	49	49	divers	divers	
Sporendriehoek Noord-Nederland	21	17	135	135	divers	divers	
Afrondingen	2	-2					
Totaal ProRail projecten	640	523	6.739	6.713			
Overige (niet ProRail) projecten							
Intensivering Spoor in steden (I)	27	15	245	244			
Spoorzone Ede	7	7	42	42			
Totaal overige (niet ProRail) projecten	34	22	287	286			
Totaal uitvoeringsprogramma	674	545	7.026	6.999			
Realisatieuitgaven op IF 13.03.01 mbt planuitwerking	21	1					
Afrekening voorschotten	43						
Programma Realisatie (IF 13.03.01)	738	546					
Budget Realisatie (IF 13.03.01)	720	556					
Overprogrammering (-)	- 18	10					

1. Ten behoeve van het nieuwe programma Booggeluid is € 4 miljoen vrijgemaakt op de investeringsruimte Spoorwegen. Het programma mitigeert op een aantal locaties booggeluid, het geluid dat een trein maakt bij het passeren van een bocht of wissel.
2. Dit betreft een faseovergang van het PHS-deelproject Ede. Dit deelproject is overgeboekt van het planstudieprogramma (13.03.04) naar het realisatieprogramma (13.03.01).
3. Ter uitvoering van het programma Regionet vinden twee overboekingen plaats die een verlaging van het budget tot gevolg hebben. Het gaat om de volgende overboekingen:
  - a. Een overboeking van € 6,6 miljoen naar de BDU en het BTW-compensatiefonds voor een bijdrage aan de Metropoolregio Amsterdam;
  - b. Een overboeking van € 5,5 miljoen naar het Gemeentefonds en het BTW-compensatiefonds voor een bijdrage aan de gemeente Heiloo.

Realisatieprogramma goederenvervoer

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

Realisatieprogramma Goederenvervoer (13.03.02)	Kasbudget 2017		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projectomschrijving							
ProRail Projecten							
Projecten nationaal							
PAGE risico reductie	2	2	19	19	divers	divers	
Optimalisering Goederencorridor Rotterdam-Genua	11	9	173	175	2014 e.v.	2014 e.v.	
Programma Emplacementen op orde	6	6	58	58	2020	2020	
Kleine projecten goederenvervoer	3	1	4	4	divers	divers	
Projecten Zuidwest-Nederland							
Geluidmaatregelen Zeeuwse lijn	5	6	27	27	2014– 2017	2014– 2017	
Spooraansluiting 2e Maasvlakte achterlandverbinding	4	3	218	218	2014 e.v.	2014 e.v.	
Projecten Zuid-Nederland							
Venlo Logistiek multimodaal knooppunt	6	6	30	30	2019	2019	
Projecten Oost Nederland							
Uitv.progr Goederenroute Elst-Deventer-Twente (NaNov)	25	18	138	138	2020	2020	
Overige projecten							
Nazorg gereedgekomen projecten	2	0	3	1	divers	divers	
Afrondingen							
Totaal ProRail Projecten	64	51	670	670			
Overige (niet ProRail) Projecten	0	0					
Programma Realisatie (IF 13.03.02)	64	51	670	670			
Planuitwerkingskosten realisatieprogramma t.l.v. IF 13.03.05	-5	-2					
Afrekening voorschotten	3						
Programma Realisatie (IF 13.03.02)	62	49					
Budget Realisatie (IF 13.03.02)	60	50					
Overprogrammering (-)	-2	1					

Planstudieprogramma personenvervoer

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

Planuitwerkingsprogramma Personenvervoer (13.03.04)	Projectbudget		Indienststelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projectomschrijving					
Verplicht					
Realisatieuitgaven op IF 13.03.01 mbt planuitwerkingsprojecten	- 71	- 14			
Projecten Nationaal					
Kleine projecten Personenvervoer	7	8			divers
Reservering opbouw compensatie NS	159	159			divers
Reizigersfonds	1	1			nvt
Projecten Oost-Nederland					
Quick scan decentraal spoor Gelderland					2011- 2018
Zwolle – Herfte	18	18			2017- 2021
	201	197			
Gebonden					
Projecten Nationaal					
Grensoverschr. Spoorvervoer	58	61			divers
Beter Benutten Decentraal Spoor (Decentraal Spoor, fase 2 (NMCA))	39	64			divers
Progr.Hoogfreq.Spoor (PHS)	2.397	2.440			divers
Landelijk Verbeterprogramma Overwegen (LVO)	193	193			divers
Projecten Noordwest-Nederland					
OV Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad	331	341			
Bestemd	23	23			
<i>Projecten in voorbereiding</i>					
<i>Overige projecten in voorbereiding</i>					
<i>Gesignaleerde risico's</i>					
Totaal planuitwerkingsprogramma	3.356	3.491			
Begroting (IF 13.03.04)	3.356	3.491			

1. Vanuit het programma Beter Benutten Decentraal Spoor wordt via de decentralisatieuitkering bijgedragen aan (decentrale spoor)projecten van provincies en gemeenten. Er wordt bij de Voorjaarsnota € 25,4 miljoen overgeheveld naar het Provinciefonds, het Gemeentefonds en het BTW-compensatiefonds.
2. De verlaging van het projectbudget wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de faseovergang van het PHS-deelproject Ede. Dit deelproject is overgeboekt van het planstudieprogramma (13.03.04) naar het realisatieprogramma (13.03.01).
3. De verlaging van het projectbudget OV-SAAL wordt met name veroorzaakt door een overboeking van € 9,1 miljoen naar de BDU en het BTW-compensatiefonds voor een bijdrage aan de Metropoolregio Amsterdam voor de overweg Ouddiemerlaan in Diemen. Daarnaast wordt € 1,3 miljoen overgeheveld naar het programma Fietsparkeren bij Stations voor de realisatie van extra fietsenstallingsplaatsen bij de stations Almere Centrum en Almere Poort.

Planstudieprogramma goederenvervoer

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

Planuitwerkingsprogramma Goederenvervoer (13.03.05)	Projectbudget		Indienststelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projectomschrijving					
Verplicht					
Planuitwerkingskosten van realisatieprogramma IF 13.03.02	5	9			
Projecten Nationaal					
Kleine projecten Goederenvervoer	10	12			divers
Gebonden					
Projecten Zuidwest-Nederland					

Planuitwerkingsprogramma Goederenvervoer (13.03.05)	Projectbudget		Indienststelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projectomschrijving					
Calandbrug	159	159		2020	
Bestemd					
<i>Projecten in voorbereiding</i>					
<i>Overige projecten in voorbereiding</i>					
<i>Gesignaleerde Risico's</i>					
Totaal planuitwerkingsprogramma	174	180			
Begroting (IF 13.03.05)	174	180			

Geïntegreerde contractvormen

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

Geïntegreerde contractvormen Spoorwegen (13.04)	Kasbudget 2017		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projectomschrijving							
Beschikbaarheidsvergoeding ¹	150	150	3.626	3.626			
Rente- en belastingaanpassingen ²	37	3	- 56	- 56			
Overgedragen restwerkzaamheden ³	1	1	13	13			
Diverse afrekeningen etc. ⁴	6	5	53	53			
Afrondingen							
Totaal	194	159	3.636	3.636			
Begroting (IF 13.04)	194	159					

¹ De beschikbaarheidsvergoeding is inclusief de verwachte toekomstige indexeringen.

² Rente wordt halfjaarlijks verrekend op basis van de werkelijke Euribor-stand; de belastingwijziging is een technische, voor de Staat budgetneutrale, correctie die bij de Belastingdienst leidt tot even grote ontvangsten.

³ Dit betreft met name de uitgaven aan de pilot geluid die oorspronkelijk waren begroot op artikel 17.03.

⁴ Dit betreft diverse nog door te voeren wijzigingen op de HSL-Zuid infrastructuur, waarvan aanpassing van het ERTMS-systeem (voor de Intercity Nieuwe Generatie) de grootste is.

Artikel 14 Regionaal, lokale infrastructuur

Realisatieprogramma

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

Realisatieprogramma Regionaal, lokale infrastructuur (14.01.03)	Kasbudget 2017		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projectomschrijving							
Projecten Noordwest-Nederland							
Noord/Zuidlijn Noord-WTC	30	30	1.186	1.186	2017	2017	
Utrecht Trams naar De Uithof	40	40	110	110	2018	2018	
Ombouw Amstelveenlijn	24		77	77	2020	2020	
Projecten Zuidwest-Nederland							
A12/A20 Parallelstructuur Gouwe	4	11	101	101	Regio	Regio	
HOV netwerk Zuid-Holland Noord (voorheen Rijn-Gouwelijn)	21	21	203	203	2020	2020	
Rotterdamsebaan	7	7	306	306	Regio	Regio	
Randstadrail (incl. voorbereidingskosten en aanlanding RR op Den Haag HSE)	0	0	894	894	2016	2016	
Afronding							
Programma Realisatie (IF 14.01.03)	126	109	2.877	2.877			
Budget Realisatie (IF 14.01.03)	126	109					
Overprogrammering (-)	0	0					

Planuitwerkingsprogramma

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Projectbudget		Openstelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	
<i>Planuitwerkingsprogramma Regionaal, lokale infrastructuur (14.01.02)</i>					
Verplicht					
Gebonden					
Bestemd	48	48			
<i>Projecten in voorbereiding</i>					
<i>Overige projecten in voorbereiding</i>					
<i>Gesignaleerde risico's</i>					
Afronding					
Programma	48	48			
Begroting (IF 14.01.02)	48	48			

Projectoverzicht Regio specifiek

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget 2017		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
<i>Projectoverzicht Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn (14.03)</i>							
Projecten Noord-Nederland							
14.03.01 Concrete bereikbaarheidsprojecten 2) 3)	42	34	249	249			
14.03.02 Regionaal Mobiliteitsfonds	34	34	535	535			
14.03.03 Ruimtelijk economisch programma	16	16	65	65			
Afronding		- 1	- 1	- 1			
Begroting (IF 14.03)	92	83	848	848			
LMCA Spoor: spoordriehoek 4)	21	17	135	135			
Totale rijksbijdrage Noord-Nederland	113	100	983	983			

- 1) Bijdrage regio zijn pp2007.
- 2) Het betreft de volgende projecten: A7 Zuidelijke Ringweg Groningen (ZRG) fase 2; Bereikbaarheid Leeuwarden; Bereikbaarheid Assen; N50 Ramspol-Ens en Openbaar vervoer/spoor. De totale rijksbijdrage is inclusief € 200 mln. uit het MIRT t.b.v de A7 ZRG fase 2.
- 3) Uit het regionaal mobiliteitsfonds wordt een bijdrage van € 100 mln. (prijspeil 2007) geleverd aan de concrete projecten. Deze bijdrage vervalt, indien na realisatie van de concrete projecten is gebleken dat deze bijdrage niet nodig is.
- 4) Betreft Pakket Noorden, hetgeen op artikel 13 is opgenomen.

Artikel 15 Hoofdvaarwegennet

Realisatieprogramma

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget 2017		Projectbudget		Openstelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
<i>Realisatieprogramma Hoofdvaarwegennet (15.03.01)</i>							
Projecten Nationaal							
Quick Wins Binnenhavens	1	1	61	61	2009– 2016	2009– 2016	
Impuls Dynamisch Verkeersmanagement Vaarwegen	11	7	97	97	2015	2015	

Realisatieprogramma Hoofdvaarwegennet (15.03.01)	Kasbudget 2017		Projectbudget		Openstelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projectomschrijving							
Subsidieprogr. Zeehaveninnovatieproj. voor Duurzaamheid (ZIP)	0		4	4	2016	2016	
Walradarsystemen	5	3	25	25	2018	2018	
Beter Benutten	1		18	20			1
Projecten Noordwest-Nederland							
De Zaan (Wilhelminasluis)			13	13	2017	2017	
Projecten Zuidwest-Nederland							
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Rijn Scheldeverbinding	0		2	2	2016	2016	
Nieuwe Sluis Terneuzen	64	4	999	999	2022	2022	
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Beneden-Lek	9	8	12	12	2019	2019	
Quick wins Volkeraksluizen	3	3	3	3	2017	2017	
Projecten Zuid-Nederland							
Wilhelminakanaal Tilburg	10	19	82	82	ntb	ntb	
Zuid-Willemsvaart; aanleg Maximakanaal en opwaardering tot Veghel	0	2	430	430	2015	2015	
Maasroute, modernisering fase 2	19	20	628	628	2018	2018	
Projecten Oost Nederland							
Vaarweg Meppel-Ramspol (keersluis Zwartsluis)							
Vaarweg Meppel-Ramspol (keersluis Zwartsluis)	10	9	64	64	2017	2017	
Capaciteitsuitbreiding sluis Eefde	20	19	83	83	2020	2020	
Verruiming Twentekanalen fase 2	32	12	92	37	2019	2019	2
Projecten Noord-Nederland							
Vaarweg Lemmer – Delfzijl fase 1; verbetering tot klasse Va	14	15	284	284	2017	2017	
Verruiming vaarweg Eemshaven-Noordzee	14	14	30	30	2017	2017	
Overige projecten							
Kleine projecten / Afronding projecten	2	0	3	4			
Afronding	- 1	2					
Totaal uitvoeringsprogramma	214	138	2.930	2.878			
Realisatieuitgaven op IF 15.03.01 mbt planuitwerking	19	13					
Programma Realisatie (IF 15.03.01)	233	151					
Begroting Realisatie (IF 15.03.01)	233	151					
Overprogrammering (-)							

1. Er wordt minder uitgegeven op Beter Benutten maatregelen waardoor ook de regionale bijdrage wordt verlaagd en het totale projectbudget daalt met € 2,4 miljoen.
2. De mutaties op het projectbudget zijn het gevolg van de toevoeging van de regionale bijdrage (€ 6,4 miljoen) voor het verleggen van kabels en leidingen en de toevoeging van de middelen voor beheer en onderhoud aan het projectbudget (€ 48,8 miljoen).

Planstudieprogramma

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

Verkenningen en planuitwerkingen Hoofdvaarwegennet (15.03.02)	Projectbudget		Openstelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projectomschrijving					
Verplicht					
Realisatieuitgaven op IF 15.03.01 mbt planuitwerkingsprojecten	- 24	- 23	nvt	nvt	
Projecten Noord-Nederland					
Vaarweg Lemmer-Delfzijl fase 2			2023-	2023-	
	102	102	2025	2025	
Gebonden					
Projecten Nationaal					
Bijdrage aan agentschap tbv planuitwerkingen	9	14			
Projecten Noordwest-Nederland					
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Amsterdam-Lemmer			2025-	2025-	
	6	6	2027	2027	

Verkenningen en planuitwerkingen Hoofdvaarwegennet (15.03.02)	Projectbudget		Openstelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projectomschrijving					
Lichtenen buitenhaven IJmuiden	65	65	2019	2019	
Vaarweg IJsselmeer-Meppel	36	36	2023	2023	
Projecten Zuidwest-Nederland					
Capaciteitsuitbreiding overnachtingplaatsen Merwedese Verkeerssituatie splitsing Hollandsch Diep-Dordtsche Kil	20	20	2021	2021	
Capaciteit Volkeraksluizen	10	10	2025– 2027	2025– 2027	
	152	152	2024– 2026	2024– 2026	
Projecten Oost-Nederland					
Bovenloop IJssel (IJsselkop tot Zutphen)	36	36	2026– 2028	2026– 2028	
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen IJssel	28	28	2019– 2020	2019– 2020	
Toekomstvisie Waal	131	131	2019– 2021	2019– 2021	
Bestemd	493	492			
<i>Projecten in voorbereiding</i>					
Projecten Nationaal					
Reservering consequenties areaaluitbreiding op beheer en onderhoud					
Projecten Zuidwest-Nederland					
Kreekraksluizen			2026– 2028	2026– 2028	
Projecten Oost-Nederland					
Verkenning IJssel fase 2			2028	2028	
Reservering garantstelling Twentekanalen			2018– 2020	2018– 2020	
Overige projecten in voorbereiding					
Gesignaleerde risico's					
Totaal programma planuitwerking en verkenning	1.064	1.069			
Begroting (IF 15.03.02)	1.064	1.069			

Geïntegreerde contractvormen

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

Geïntegreerde contractvormen Hoofdvaarwegennet (15.04)	Kasbudget 2016		Projectbudget		Openstelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projectomschrijving							
Projecten Noordwest-Nederland							
Lekkanaal: 3e kolk Beatrixsluis en verbreding kanaalzijde/uitbreiding ligplaatsen	8	4	405	405			2019
Zeetoeegang IJmond	21	3	917	917			2019
Projecten Zuid-Nederland							
Sluis Limmel	5	4	89	89			2018
Afronding	1						
Totaal	35	11	1.411	1.411			
Begroting (IF 15.04)	35	11					

Artikel 17 Megaprojecten verkeer en vervoer

Betuweroute

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

Betuweroute (17.02)	Kasbudget 2017		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Betuweroute					2007	2007	
– Reguliere SVV middelen	7	1	932	932			
– Fes regulier			2.826	2.826			

<i>Betuwerroute (17.02)</i>	Kasbudget 2017		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
– Privaat			843	843			
– Financiering ProRail			97	97			
– Bijdrage Gelderland			8	8			
– Bijdrage VROM			14	14			
– EU-ontvangsten			175	175			
Totaal	7	1	4.895	4.895			
Begroting (IF 17.02)	7	1					

HSL-Zuid

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

<i>HSL-zuid (17.03)</i>	Kasbudget 2017		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
HSL-Zuid	47	41	6.225	6.225		2009	
– Reguliere SVV middelen (incl. FES BOR)	34	28	2.679	2.679			
– Fes regulier			1.710	1.710			
– Privaat			940	940			
– EU-ontvangsten			193	193			
– Ontvangsten derden	1	1	145	145			
– Risicoreservering	12	12	558	558			
HSL-Zuid spoorwegen (17.03.02)			115	115			
HSL-Zuid hoofdwegen (17.03.03)			1.012	1.012			
Totaal (excl. reeks Infraprovider)	47	41	7.352	7.352			
Begroting (IF 17.03)	47	41					

Project Mainportontwikkeling Rotterdam

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

<i>Project Mainportontwikkeling Rotterdam (17.06)</i>	Kasbudget 2017		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project Mainportontwikkeling Rotterdam							
Uitvoeringsorganisatie	1	1	24	24		pm	
750 ha			30	30		pm	
Groene verbinding			31	31		2011	
Bestaand Rotterdamdams Gebied (BRG)						2021	
Landaanwinning							
Voorfinanciering FES monitoringsprogramma			2	2		2007	
Voorfinanciering FES natuurcompensatie	4	3	114	114		pm	
Landaanwinning			742	742		2013	
BTW Buitencontour			138	138		2013	
Onvoorzien	10	3	77	76		pm	
Afrondingsverschillen							
Programma	15	7	1.158	1.157			
Begroting (IF 17.06)	15	7					

ERTMS

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

<i>ERTMS (17.07)</i>	Kasbudget 2017		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Realisatiefase (17.07.01)	22	0	22	0			
Planuitwerkingsfase (17.07.02)	56	44	2.574	2.567			
Studiekosten	43	11	88	86			

ERTMS (17.07)	Kasbudget 2017		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Pilotkosten							
Overige planuitwerking OV-SAAL			226	226			
Overige planuitwerking (excl. OV-SAAL)	14	33	2.260	2.254			
Afrondingsverschillen	- 1			1			
Programma	78	44	2.596	2.567			1
Afrekening voorschotten	3						
Begroting (IF 17.07)	81	44					

- ERTMS heeft een aantal subsidies toegekend gekregen vanuit het EU-fonds Connecting Europe Facility for Transport (CEF Transport). Het gaat in totaal om € 28,9 miljoen. Deze ontvangsten worden toegevoegd aan het ERTMS budget.

ZuidasDok

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

ZuidasDok (17.08)	Kasbudget 2017		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
ZuidasDok							2028
Projectorganisatie en voorbereiding	29	29	258	257			
OVT incl. keerspoor	16	14	344	343			
Tunnel en A10	20	20	777	774			
Generiek en ruimtelijke inrichting	48	25	211	211			
Afrondingsverschillen			- 1	- 1			
Programma	113	88	1.589	1.584			
Begroting (IF 17.08)	113	88					

Artikel 18 Overige uitgaven en ontvangsten

Intermodaal vervoer

Mutaties Eerste Suppletoire begroting 2017 (Bedragen x € 1 mln.)

Intermodaal Vervoer (18.03)	Kasbudget 2017		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Multi- en modaalvervoer							
RSC Maasvlakte	0	5	3	8	2016	2016	
Afronding							
Programma	0	5	3	8			